

Врз основа на Одлуката на Собранието на акционери на ПИ "Витаминка" АД-Прилеп за изменување и дополнување на Статутот на Друштвото, бр. 02-2251/14, донесена на ден 11.06.2019 год. и евидентирана во Записник во форма на нотарски акт сочинет од Нотар Татјана Адамоска Конеска под ОДУ бр. 279/19 од 11.06.2019 год., Одборот на директори на Друштвото, подготви Пречистен текст на Статутот на ПИ "Витаминка" кој ги опфаќа:

Статутот на ПИ "Витаминка" АД - Прилеп, под арх. бр. 0101-2501 од 20.10.1998 год.; Статутарната одлука за измена и дополнување на Статутот на Друштвото заверен под арх.бр. 0101-2301 од 20.10.1998 год.; (арх.бр. 0201-200/1 од 31.01.2000 год.); Статутарната одлука за измени и дополнувања на Статутот на Друштвото, заверен под арх.бр. 0202-3370 од 14.12.2001 г. Статутарна одлука за измени и дополнувања на Статутот, заверен под арх.бр. 0101 - 664 од 2.03.2004 год., Статутот на ПИ"Витаминка" АД - Прилеп (Пречистен текст) заверен со арх.бр. 0101-1847 од 17.06.2004 год., Одлуката за измени на Статутот бр. 0201-1467/1 од 26.05.2005, и Одлуката за измена и дополнување на Статутот (Пречистен текст) со арх.бр. 0101-1490 од 17.05.2007 год. и Одлуката за измена и дполнување на Статутот на ПИ "Витаминка" АД - Прилеп (пречистен текст) со арх.бр. 0201-1909/1 од 29.05.2009 год. и Одлуката за измена и дполнување на Статутот на ПИ "Витаминка" АД - Прилеп (пречистен текст) со арх.бр. 0101-801 од 17.03.2010 год. и Одлуката за измена и дополнување на Статутот на ПИ "Витаминка" АД - Прилеп (пречистен текст) со арх.бр. 0201-1619 од 03.06.2011 год. и Одлуката за измена на Статутот на ПИ "Витаминка" АД - Прилеп (пречистен текст) со арх.бр. 02-1767/13 од 07.06.2013 год. и Одлуката за измена и дополнување на Статутот на П.И.,Витаминка" АД - Прилеп (пречистен текст) со арх.бр. 02-1920/15 од 09.06.2014 год. и Одлуката за измена на Статутот на ПИ "Витаминка" АД - Прилеп (пречистен текст) со арх.бр. 02-1654/12 од 05.06.2015 год. и Одлуката за измена на Статутот на ПИ "Витаминка" АД - Прилеп (пречистен текст) со арх.бр. 02-1267/11 од 01.06.2016 год., како и споменатата Одлука.

С Т А Т У Т

НА ПРЕХРАНБЕНАТА ИНДУСТРИЈА "ВИТАМИНКА" АД- ПРИЛЕП

(ПРЕЧИСТЕН ТЕКСТ)

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

(1) Овој Статут содржи одредби за: фирмата и седиштето на Друштвото, предметот на работењето на Друштвото, износот на основната главнина, номиналната вредност на акциите, и бројот на акциите, постапката за свикување и одржување на Собранието, видот, составот и начинот на избор на Одборот на директори и неговата надлежност, формата и начинот на објавувањата што ги врши Друштвото, основањето на фирми и претставништва во странство, основањето на фирми и подружници во Р.Македонија и учество со капитал во други друштва, правните односи меѓу Друштвото и акционерите, зголемување на основната главнина, намалување на основната главнина, прокура, полномошно и трговски полномошник, големи зделки и зделки со заинтересирана страна и други одредби.

Член 2

(1) ПИ "Витаминка" АД - Прилеп (во понатамошниот текст Друштвото) е трговско Друштво во кое акционерите учествуваат со влогови во основната главнина, која што е поделена на акции.

(2) Друштвото е запишано во трговскиот регистар што се води во Централниот регистар на Република Северна Македонија.

(3) Првата регистрација на Друштвото е направена кај Окружниот Стопански суд во Битола под ФИ 202/57 од 27.02.1957 год. рег. бр./II./56 врз основа на Решението на Народниот одбор на општина Прилеп бр. 24.000 од 27.10.1956 год.

(4) Друштвото изврши трансформација согласно Одлуката за трансформација на Друштвото во мешовита сопственост, во Акционерско Друштво во приватна сопственост со продажба на лица кои го превземаат управувањето во Друштвото, донесена на Собранието на Друштвото бр. 0201-355 од 22.02.1995 год.

(5) Друштвото од став 1 на овој член е правно лице со права, обврски и одговорности утврдени со Закон и овој Статут, кое самостојно и трајно ја врши дејноста утврдена со овој Статут заради остварувањето на добивка.

(6) Друштвото е основано на неопределено време и може да престане со вршење на дејноста само под условите и на начинот утврдени со Закон и овој Статут.

Член 3

(1) Основната главнина на Друштвото е поделена на 76.720 обични акции.

II. ФИРМА И СЕДИШТЕ НА ДРУШТВОТО.

Член 4

(1) Друштвото ја остварува својата дејност и настапува во правниот промет под фирма: Прехранбена индустрија "Витаминка" Акционерско Друштво - Прилеп.

(2) Скратената фирма на Друштвото гласи: ПИ "Витаминка" АД - Прилеп.

(3) Друштвото и организационите делови во неговиот состав влегуваат во правниот промет само под фирмата на Друштвото, при што кога настапува некој организационен дел на фирмата и се додава ознака која упатува на тоа дека се работи за дел од Друштвото.

(4) Фирмата став 1 и 2 на овој член на англиски јазик и латинично писмо гласи: "Vitaminka" a.d. Food industry, Prilep, Republic of Macedonia.

(5) За промена на името на друштвото како и за промена на скратеното име, одлуката ја донесува Собранието на акционерите на предлог на Одборот на директори, со мнозинство од купниот број на гласови.

(6) Заедно со одлуката за промена на името се донесува одлука за новото име на Друштвото.

Член 5

(1) Друштвото има печат, штембил и заштитен знак.

(2) Друштвото има заштитен знак (амблем). Заштитниот знак на Друштвото има форма на латиничната буква "V" со зелена боја и црвена точка во средината, во горниот дел на буквата.

(3) Друштвото има печат во кружна форма и штембил во правоаголна форма.

(4) Печатот, штембилот и заштитниот знак на Друштвото од предходниот став на овој член се определуваат со посебен правилник.

(5) Во правниот промет и сите други комуникации со трети лица, Друштвото користи единствен меморандум на македонски јазик и кирилично писмо на кој заради потребите на Друштвото може да се врши латинична трансакција.

Член 6

(1) Седиштето на Друштвото е во Прилеп, на ул."Леце Котески"бр. 23.

Член 7

(1) За промена на фирмата, седиштето, печатот, штембилот и заштитниот знак на Друштвото, одлучува Собранието на Друштвото со мнозинство од вкупниот број на гласови на предлог на Одборот на директори на Друштвото.

Член 8

- (1) Друштвото работи на територијата на Република Македонија и надвор од неа.
- (2) Друштвото за обврските од правниот промет одговара со својот имот.
- (3) Друштвото во правниот промет го застапува и претставува Претседателот на Одборот на директори и Генералниот извршен директор на начин утврден со овој Статут и Закон.

III. ПРЕДМЕТ НА РАБОТЕЊЕТО НА ДРУШТВО

Член 9

(1) Во рамките на предметот на работењето Друштвото ги обавува следните дејности: Предмет на работење на друштвото се сите дејности утврдени со НКД, освен оние за кои е потребна дозвола, согласност или друг акт на државен или на друг надлежен орган.

(2) Претежна дејност на Друштвото е: 10.82 Производство на какао, чоколади и кондиторски производи.

Член 10

(1) За промена на предметот на работењето на Друштвото, одлучува Собранието на Друштвото.

IV. ОСНОВНА ГЛАВНИНА, АКЦИИ И ОБВРЗНИЦИ

Член 11

Основната главнина на Друштвото изнесува 4.049.000 Евра што според средниот курс на Народната банка на Република Македонија на денот на уписот на Статутот во трговскиот регистар изнесува 250.633.100,00 ден.

Член 12

(1) Основната главнина на Друштвото е поделена на 76.720 обични акции со номинална вредност од 52,78 Евра за една обична акција.

Член 13

(1) Акциите се издаваат, се пренесуваат и се водат во форма на електронски запис во Централниот депозитор за хартии од вредност на Република Македонија (во понатамошниот текст: Централниот депозитор за хартии од вредност), во согласност со Закон.

(2) Акциите, спрема Друштвото, се неделиви.

Член 14

(1) Секоја акција има номинален износ на којшто гласи акцијата.

(2) Акциите се издаваат по номинален или над номинален износ. Друштвото не издава акции под номиналниот износ.

Член 15

(1) Друштвото може, да изврши зголемување на бројот на акциите преку намалување на нивниот номинален износ, под услов основната главнина да остане непроменета.

(2) Друштвото може, да изврши намалување на бројот на акциите преку зголемување на нивниот номинален износ, под услов основната главнина да остане непроменета.

Член 16

(1) Обичните акции се акции кои им даваат на нивните сопственици:

1) право на глас во Собранието на Друштвото,

2) право на исплата на дел од добивката (дивиденда), и

3) право на исплата на дел од остатокот од ликвидационата, односно стечајната маса на Друштвото.

(2) Приоритетните акции се акции кои им даваат на нивните сопственици:

1) право на дивиденда во процент од 2% над износот на дивидендата на обичните акции.

2) право на првенство при исплатата на дивидендата,

3) право на исплата на остаток од ликвидационата односно стечајната маса.

(3) Вкупниот номинален износ на приоритетните акции (без право на глас) не може да биде поголем од 30% од основната главнина на Друштвото.

Член 17

(1) Приоритетните акции можат да бидат кумулативни и партиципативни.

(2) Кумулативната приоритетна акција му дава на сопственикот право на наплата на акумулираните неплатени дивиденди пред наплатувањето на какви било дивиденди на сопственикот на обични акции.

(3) Партиципативната приоритетна акција му дава на сопственикот, покрај утврдената дивиденда од 2% и право на исплата на дивиденда којашто им припаѓа на сопствениците на обичните акции.

Член 18

(1) Секоја акција која дава право на глас, дава право на еден глас во собранието на Друштвото (во понатамошниот текст: собрание).

(2) Секоја обична акција дава право на еден глас во собранието.

(3) Со актот на издавање, приоритетните акции, можат да бидат издадени како акции со право на глас и како акции без право на глас. Вкупниот номинален износ на приоритетните акции без право на глас не може да биде поголем од 10% од основната главнина на Друштвото. Вкупниот номинален износ на приоритетните акции, со и без право на глас, не може да биде поголем од 30% од вкупниот номинален износ на обичните акции во основната главнина на Друштвото.

(4) Акции од ист род се издаваат со ист номинален износ и даваат исти права.

Член 19

(1) Одлука за издавање акции донесува собранието на Друштвото со мнозинство од две третини гласови од акциите со право на глас.

Член 20

(1) Акциите се запишуваат во книга на акции на Друштвото (книга на акции) која што се води во Централниот депозитор на хартии од вредност во електронска форма, со означување на

името и презимето на акционерот, ЕМБГ, бројот на пасошот, односно бројот на личната карта, ако акционерот е странско физичко лице или друга исправа за утврдување на идентитетот - важечка во неговата земја и неговото државјанство, како и местото на живеење, односно фирмата, седиштето МБС, ако акционерот е правно лице и други информации.

(2) Во акционерската книга се запишуваат и податоците што се определени во одлуката за издавање на акциите сите оптоварувања на акциите определени со Закон и со овој Статут и забраните изречени со судска одлука.

(3) За акционер на Друштвото се смета секое лице запишано во акционерската книга на начин определен со Закон.

(4) Иницијалниот упис и уписот на акции издадени при зголемување на основната главнина во акционерската книга се врши по налог на Друштвото. Промените во акционерската книга се вршат според извршениот пренос на акции со тргување на берза или според преносот извршен на друг начин допуштен со Закон.

(5) На барање на Друштвото, Централниот депозитор за хартии од вредност го известува Друштвото за промените извршени во акционерската книга.

(6) Секој акционер има право, на негово барање, да му се овозможи увид во сите податоци запишани во акционерската книга на Друштвото. Копија од барањето за увид се поднесува до Друштвото. Увидот го овозможува Централниот депозитор за хартии од вредност, кај кого се наоѓа акционерската книга. Податоците од увидот можат да бидат употребени само за остварување на правата на акционерот од акција.

Член 21

(1) Друштвото може до износот на основната главнина да издава обврзници кои не се конвертибилни обврзници, обврзници кои на доверителите им даваат право да ги заменат за акции во одреден период на определена опција или во кое било време за време на траењето на обврзницата и обврзници кои не обезбедуваат право на првенствено купување акции коишто друштвото ги издава. Во случај кога емисијата на обврзници е гарантирана од банка, најголемата вредност на емисијата не смее да го надминува износот на главнината и износот на издадената гаранција. Во случај кога емисијата на обврзници е обезбедена со недвижен имот, најголемата вредност на емисијата не смее да го надмине износот на главнината и 75% од вредноста на обезбедувањето.

(2) Друштвото може до износот на половина од основната главнина да издава конвертибилни обврзници кои на доверителите им даваат право да ги заменат за акции во одреден период на определена опција или во кое било време додека трае обврзницата и да издава обврзници кои обезбедуваат право на првенство на купување акции кои друштвото ги издава.

(3) Акционерите имаат право на првенство при стекнувањето на обврзниците од ставот (2) на овој член.

(4) Обврзниците се откупуваат со готови пари.

(5) Одредбите од овој Статут што се однесуваат на правото на првенство за запишување на новоиздадени акции, соодветно се применуваат и врз остварување на правото на првенство за запишување на новоиздадени конвертибилни обврзници.

(6) Друштвото може, во согласност со закон, да склучува опциски договори за купување и за продажба на акции и на обврзници и фјучерс договори.

(7) Начинот и условите под коишто друштвото ги издава хартиите од вредност, ги склучува опциските договори за купување и продажба на акции и на обврзниците, како и на фјучерс договорите, се определуваат со посебна одлука на Собранието на акционери.

V. АКТИ, ДОКУМЕНТИ И ИНФОРМИРАЊЕ НА АКЦИОНЕРИТЕ

Член 22

(1) Одборот на директори е должен за податоците и извештаите значајни за акционерите и Друштвото, да ги објавува во дневниот печат, на официјалната интернет страница на друштвото и на интернет страницата на берзата.

Член 23

(1) Друштвото во своето седиште мора да ги чува следните акти и документи:

- 1) Статутот и другите акти, како и сите нивни измени и дополнувања, заедно со пречистените текстови,
- 2) записниците и сите други документи од сите собранија на акционерите,
- 3) записниците и одлуките од состаноците на Одборот на директори,
- 4) годишните сметки и финансиските извештаи кои што треба да се чуваат според Закон,
- 5) прилози (исправи и докази) кои што се поднесени до трговскиот регистар,
- 6) сите јавни повици и проспекти за издавање на акции и други хартии од вредност на Друштвото,
- 7) целокупната писмена кореспонденција на Друштвото со неговите акционери,
- 8) ажурирана листа со имиња и презимиња и адреси на сите избрани членови на Одборот на директори,
- 9) документите за залог и хипотека,
- 10) извештајот на овластениот ревизор и извештајот на овластениот проценител,
- 11) гласачките ливчиња и полномоштвата за учество на собранието во оригинал или копија,
- 12) колективниот договор на ниво на Друштвото,
- 13) досијата на работниците,
- 14) документите за сопственост на недвижностите,
- 15) инвестиционите програми и дозволите од надлежните органи за работа на Друштвото,
- 16) документите добиени од државниот завод за статистика кои се однесуваат на шифрата на дејност и матичниот број на фирмата,
- 17) рецептурите и технологиите за производите,
- 18) други акти и документи предвидени со Закон.

(2) Одборот на директори со своја одлука определува кои лица ќе бидат задолжени за чување на актите и документите.

Член 24

(1) На секој акционер мора да му се обезбеди право на увид во актите и другите документи на Друштвото, во седиштето на Друштвото кои што не се прогласени за деловна тајна од страна на Одборот на директори.

(2) Акционерот увидот на актите и документите може да го бара со писмено барање доставено до Друштвото преку:

- 1) Одборот на директори и
- 2) Лицето кое што ги чува, задолжено со одлука на Одборот на директори.

(3) Остварувајќи го правото на увид акционерот може да бара и копирање на актите и документите.

(4) Барањето за увид се поднесува до Друштвото во рок не подолг од три дена пред денот на бараниот увид.

(5) Друштвото може да бара акционерот да ги плати трошоците за бараните копии кои не можат да бидат повисоки од стварните трошоци.

(6) Акционерот не може јавно да ги објавува или да ги презентира информациите, освен на акционерите, само ако остварува пред надлежен орган некое право определено со Закон, овој Статут и со друг акт на Друштвото или ако тие веќе не се јавно објавени.

VI. ПРАВНИ ОДНОСИ МЕЃУ АКЦИОНЕРСКОТО ДРУШТВО И АКЦИОНЕРИТЕ

Член 25

(1) Акционерите под еднакви услови имаат еднаква положба во Друштвото.

(2) Секој склучен договор или преземена друга правна работа од некои од акционерите со која што се повредуваат правата и интересите на други акционери е ништовна, освен ако со тој договор, односно со правна работа не се согласат сите акционери.

Член 26

(1) Акционерите имаат обврски кон Друштвото утврдени со овој Статут и не одговараат за обврските на акционерското Друштво.

(2) Акционерите на Друштвото одговараат неограничено и солидарно за обврските на друштвото во случаите, ако:

1) го злоупотребиле друштвото како правно лице за да постигнат цели што за нив како поединци, се забранети;

2) го злоупотребиле друштвото како правно лице за да им нанесат штета на своите доверители;

3) спротивно на законот, располагале со имотот на друштвото како со свој сопствен имот или

4) во своја корист или во корист на кое било друго лице го намалиле имотот на друштвото, а знаеле или морале да знаат дека друштвото не е способно да ги изврши своите обврски спрема третите лица.

Член 27

(1) Акционерот е должен на Друштвото во утврдениот рок да му го плати номиналниот износ на акцијата, како и да му го пренесе непаричниот влог ако акцијата ја стекнува врз основа на внесување непаричен влог.

(2) Условите за плаќање на акциите коишто акционерите ги запишале, а не ги платиле, се еднакви за сите акционери според родот и класата на акциите.

(3) Акционерот не може побарувањата спрема Друштвото да ги пребива со уплатите на акциите ниту може над непаричните влогови да остварува право на задржување.

(4) Друштвото не може на одделни акционери да им ја одложи уплатата ниту да ги ослободи од уплатата ниту може на име на уплатата да прими нешто друго од она што е предвидено во Статутот. Непаричниот влог што се состои од побарување се смета за внесен дури откако Друштвото ќе го наплати, односно преземе. Друштвото му одговара на акционерот ако за наплатувањето не се грижи со внимание на уреден и совесен трговец.

Член 28

(1) Акционерот мора да ги плати акциите на повик на органот на управување на Друштвото според условите под коишто ги запишал. Повикот се врши со објавување во дневен весник.

(2) Акционерот кој во согласност со ставот (1) од овој член навреме не ја изврши уплатата, нема право на глас се додека не ја плати сета заостаната уплата, вклучувајќи и Законска затезна камата. Акционерот кој не ги платил акциите во утврдениот рок е должен да плати Законска затезна камата.

(3) Ако акционерот е во задоцнување со внесувањето на непаричниот влог, тој е должен да плати договорна казна под условите определени со договорот за преземање на непаричниот влог во согласност со овој Статут.

Член 29

(1) На акционерот кој нема да ги плати запишаните акции во рокот и според условите под кои ги запишал може, со препорачано писмо, да му се даде дополнителен рок, со предупредување дека, ако во дадениот рок не ја исполни обврската за плаќање, ќе му се одземат сите делумно платени акции за коишто бил предупреден да ги плати. Давањето на дополнителниот рок се објавува во дневен весник, од страна на Управниот одбор.

(2) На акционерот кој, и покрај предупредувањето од ставот (1) на овој член, нема да го уплати износот којшто од него се бара во корист на Друштвото, му се одземаат акциите и се исклучува од Друштвото. Во објавата од ставот (1) на овој член се наведуваат акциите што му се одземаат во корист на Друштвото.

(3) За исклучувањето од Друштвото, акционерот се известува во писмена форма, со препорачано писмо или со писмо доставено лично на рака.

Член 30

(1) Ако Друштвото ги продаде акциите што ги одзелo од исклучениот акционер:

1) под нивниот номинален износ, а средствата не се доволни да се намират ненаплатениот дел од влогот, како и трошоците и законската затезна камата, исклучениот акционер е должен на Друштвото да му ја доплати разликата, во рок од еден месец од денот на известувањето на акционерот.

2) според нивниот номинален износ, по намирувањето на трошоците и Законската затезна камата Друштвото му го враќа предходно платениот износ намален за трошоците и затезната Законска камата, и

3) над нивниот номинален износ, по намирувањето на трошоците и Законската затезна камата, Друштвото му го враќа предходно платениот износ намален за трошоците и Законската затезна камата, до номиналниот износ на акцијата, а разликата ја задржува Друштвото.

(2) Исклучениот акционер има обврска да плати и договорна казна, ако е утврдена во јавниот повик, за ненавремено внесување на непаричен влог. Со исплатите од ставот (1) на овој член не се исклучува и одговорноста на исклучениот акционер за причинетата штета на Друштвото поради пропуштањето на уплатата.

Член 31

(1) Акциите на исклучениот акционер Друштвото ги продава преку берза или на друг организиран пазар. Акциите можат да се продаваат и претворат во пари и на друг начин само со согласност на исклучениот акционер.

Член 32

(1) Секој сопственик на делумно платени акции е лично одговорен за неплатениот дел од износот за кој што биле издадени акциите. Друштвото не може да го ослободи сопственикот на делумно платени акции од обврската да го плати неплатениот дел од цената на запишаните акции во дополнителен рок од три месеци.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, Друштвото може да го ослободи акционерот од обврската за плаќање на запишаните акции само во случај на намалување на основната главнина со повлекување акции до износот за којшто е намалена основната главнина на начин и според условите утврдени со Закон.

Член 33

(1) Освен во случаите предвидени со Закон, на акционерите не им се враќа уплатениот влог. За враќање влог не се смета плаќањето на куповната цена при дозволеното стекнување сопствени акции од страна на Друштвото.

(2) На акционерите не смее да им се ветува ниту да им се исплатува камата за внесениот влог во Друштвото.

Член 34

(1) Акционерите имаат право на учество во добивката, освен ако, според одлуката на собранието за употреба на добивката, донесена врз основа на Закон или на овој Статут, добивката е изоставена од распределбата меѓу акционерите.

(2) Учеството на акционерите во добивката се определува според родот и класата на акциите,

(3) Дивидендата за секој род или класа на акции се плаќа сразмерно на сопствениците од тој род или класа на акции. Ако влоговите на основната главнина не се платени во целост или не се платени сите акции во ист сооднос, акционерите кои навремено ги извршуваат своите обврски учествуваат во распределбата на добивката сразмерно на уплатениот дел од акциите. Извршените уплати во текот на деловната година се земаат предвид според времето на уплатата.

(4) Пред престанувањето на Друштвото, на акционерите може да им се подели само добивка којашто произлегува од билансот на успех.

Член 35

(1) Акционер кој примил од Друштвото аванс од дивиденда, дивиденда или други средства по која било основа спротивно на Закон, има обврска да му ги врати на Друштвото, ако Друштвото докаже дека акционерот знаел или, со оглед на околностите, морал да знае дека распределбата на средствата е во спротивност со Закон.

(2) Враќање на средствата од ставот (1) на овој член, примен и спротивно на Законот, можат да побараат и доверителите ако тие не можат да ги наплатат своите побарувања од Друштвото. Ако над Друштвото е отворена стечајна постапка, за време на траењето на стечајната постапка, стечајниот управник го остварува правото на доверител во однос на акционерите.

(3) Правото за поднесување тужба за случаите од ставовите (1) и (2) на овој член застарува за пет години од примањето на забранетото плаќање.

Член 36

(1) Сосопствениците на една акција може да ги остваруваат своите права преку еден заеднички застапник.

(2) Правните дејствија што Друштвото ги превзема спрема сосопствениците ги врши спрема заедничкиот застапник ако на Друштвото му е пријавен заеднички застапник. Ако на Друштвото не му е пријавен заеднички застапник, Друштвото може да превземе некое правно дејствие, односно да ја изрази волјата спрема кој било сосопственик со што се смета дека правното дејствие е преземено, односно дека Друштвото ја изразило својата волја спрема сите.

(3) Застапникот се запишува во акционерската книга во Централниот депозитор за хартии од вредност.

(4) За обврските од акциите сите сосопственици одговараат како солидарни должници.

Член 37

(1) Друштвото не може да запишува сопствени акции.

(2) Секој кој за сметка на Друштвото запишал или презел акции не може да се повикува на тоа дека не ги презел за своја сметка. На оној кој ги презел акциите за сметка на Друштвото не му припаѓаат никакви права од акциите се додека акциите не ги преземе од свое име.

(3) Ако бидат запишани акции спротивно на ставот (2) на овој член, основачите или членовите на органот на управување имаат обврска лично да ги платат тие акции, ако не постапувале со внимание на уреден и совесен трговец.

Член 38

(1) Друштвото може да стекнува сопствени акции со откуп, самото или преку лице кое дејствува од свое име, а за сметка на Друштвото. Откупот на сопствени акции е полноважен под следниве услови:

1) Собранието да донесе одлука за стекнување сопствени акции со откуп во којашто се утврдени начинот на откупот, максималниот број на акции којшто треба да се стекне, времето во коешто откупот треба да се изврши и коешто не може да биде подолго од 12 месеца од денот на донесувањето на одлуката за стекнување сопствени акции, минималната и максималната противвредност којашто може да се плати за нив;

2) Номиналниот износ на стекнатите акции, заедно со акциите што Друштвото ги стекнало предходно, односно коишто Друштвото ги држи, да не надмине една десеттина од основната главнина;

3) Со стекнувањето на сопствените акции, да не се намали имотот на Друштвото под износот на основната главнина и резервите коишто, според Законот или според овој Статут, мора да ги има и коишто не смеат да се користат за исплата на акционерите и

4) Со откупот да се стекнуваат само акции коишто во целост се уплатени.

(2) По исклучок, Друштвото може да стекнува сопствени акции спротивно на условите определени во ставот (1) точка 1 од овој член кога стекнувањето сопствени акции е неопходно за да се спречи сериозна и непосредна штета што би ја претрпело Друштвото. Одлуката ја донесува Одборот на директори. Во овај случај, Одборот на директори е должен на првото наредно собрание да го извести собранието за причините и целта на извршеното стекнување сопствени акции, за бројот и номиналниот износ на стекнатите акции, за делот на основната главнина којшто ја претставуваат стекнатите акции, цената по која се стекнати, како и за изворот на средствата коишто се користени за нивното стекнување.

(3) Доколку членовите на Одборот на директори, со одлуката за стекнување на сопствени акции од ставот (2) на овој член му причиниле штета на друштвото или на акционерите, тие имаат обврска штетата да ја надоместат како солидарни должници од сиот свој имот.

Член 39

(1) Кога Друштвото стекнува сопствени акции пропорционално од сите акционери, Друштвото врз основа на одлуката за стекнување сопствени акции упатува јавен повик во којшто е содржана понуда за стекнување акции до сите акционери. Во повикот се наведува бројот на акциите што Друштвото има намера да ги стекне, при што се наведува родот и класата на акциите, сразмерниот број на акции што секој акционер може да ги понуди за продажба во однос на бројот на акции што ги поседува, куповната цена или начинот на пресметување на куповната цена, постапката за плаќање и датумот на плаќање, како и постапката и крајниот рок во којшто сите акционери треба да ги понудат своите акции за продажба на Друштвото. Објавувањето на јавниот повик трае најмалку 30 дена од денот на објавувањето.

(2) Ако вкупниот број на понудените сопствени акции од акционерите за продажба на Друштвото го надминуваат бројот на акциите што Друштвото може да ги стекне, во согласност со Закон, Друштвото ќе купи акции од секој акционер сразмерно на бројот на акциите што секој акционер ги понудил за продажба во однос на бројот на акции што ги поседува, освен во случај кога е потребно да се избегне купување на делови од акција.

Член 40

(1) Стекнувањето на сопствените акции се врши без примена на условите од членот 333 став (1) на Законот за трговски друштва ако:

1) Врз основа на одлука на собранието, повлекувањето акции се врши според одредбите од Законот за трговски друштва за намалување на основната главнина;

2) Бесплатно или кога банка, инвестиционен фонд и друга финансиска институција купува акции од свое име од провизијата којашто ја стекнува со купување на акции;

3) Како последица на универзална сукцесија на имотот;

4) Во постапка за присилно извршување заради намиравање на побарувања на Друштвото по основа на одлука на суд;

5) Во случај на спојување, присоединување и поделба и при преобразба од една во друга форма на Друштвото, кога во согласност со Законот за трговски друштва, Друштвото има обврска да ги откупи акциите на акционерите кои не ја прифатиле понудата да примат акции;

6) При исклучување на акционер, во согласност со членот 324 од Законот за трговски друштва;

7) Акции стекнати по сила на Законска обврска или врз основа на одлука на суд и

8) Како компензација за долг или во постапка на реорганизација на должникот, во согласност со Законот за стечај.

(2) Акциите стекнати во случаите наведени во ставот (1) од овој член мора да се целосно платени и мора да се отуѓат во рок од три години од денот на нивното стекнување, освен ако номиналниот износ на стекнатите акции, вклучувајќи ги и стекнатите сопствени акции, според членот 333 од Законот за трговските друштва не надминува една десеттина од основната главнина.

(3) Ако акциите кои се стекнати според ставот (1) од овој член не се отуѓат и истите претходно се понудени за продажба во рокот од ставот (2) на овој член, но продажбата не била успешна, односно никој не се јавил да ги купи, тогаш акциите кои се стекнати според ставот (1) од овој член без одлагање треба да бидат поништени. Кога поништувањето на сопствените акции доведува до намалување на имотот на друштвото под номиналната вредност на основната главнина, мора да се спроведе постапка за намалување на основната главнина.

Член 41

(1) Акциите стекнати спротивно на членовите 333, 334, 335 од Законот за трговските друштва се отуѓуваат во рок од една година од денот на нивното стекнување. Ако акциите не се отуѓат во тој рок, ќе се применуваат одредбите од членот 335 став (3) од Законот за трговски друштва.

(2) Без оглед на тоа како се стекнати сопствените акции, односно согласно со или спротивно на одредбите на членовите 333, 334 и 335 од Законот за трговските друштва и без оглед на роковите за нивно отуѓување, пред да се поништат, сопствените акции мора претходно да бидат понудени за продажба по пат на јавна понуда.

Член 42

(1) Во годишниот извештај за работа на Друштвото задолжително се наведуваат:

- 1) причините поради кои во текот на годината е извршено стекнување сопствени акции;
- 2) бројот, номиналниот износ на стекнатите и отуѓени сопствени акции по која било основа во предходната финансиска година, нивното учество во основната главнина и противвредноста што е платена за нив;
- 3) вкупниот број и цената по којашто во предходните години, се стекнати и отуѓени порано стекнатите сопствени акции и нивното учество во основната главнина и
- 4) бројот, номиналниот износ на стекнатите сопствени акции коишто се распределени на вработените и нивното учество во основната главнина.

Член 43

(1) Друштвото може да издава акции во кои е содржано правото на Друштвото во определен рок да ги откупува така издадените акции. Откупот е полноважен ако се исполнети следниве услови:

- 1) ако откупот се врши според условите и начинот како е да определен со овој Статут;
  - 2) собранието да донесе одлука за откуп на таквите акции пред да бидат запишани;
  - 3) акциите треба да бидат платени целосно;
  - 4) откупот мора да се изврши само со средства кои што ја надминуваат основната главнина и резервите, што според Законот и овај Статут не смеат да се распределуваат на акционерите и
  - 5) износот кој што е помал од номиналниот износ на издадените акции мора да се стави во резервите, коишто според Закон и овај Статутот не можат да се распределуваат, освен во случај на намалување на основната главнина.
- (2) Одредбата од ставот (1) точка 2 на овој член нема да се применува на откупите при коишто се употребуваат средства за издавање нови акции со коишто се откупуваат постојните акции а во кои е содржано правото на откуп од страна на Друштвото.
- (3) Ако постои одредба за плаќање премија на акционерите при откупот, премијата може да се исплатува само од резервите коишто можат да им се распределуваат на акционерите.
- (4) Рок во кој мора да бидат откупени акциите изнесува 30 дена.
- (5) Известување за откуп на акциите од ставот (1) на овој член се објавува во “Службен весник на Р.Македонија“.

Член 44

- (1) Ништована е правната работа со која Друштвото некому дава аванс, заем, кредит или обезбедување заради стекнување акции во Друштвото.
- (2) Ништована е правната работа и во случаите кога Друштвото стекнало сопствени акции од резервите што биле потребни да се одржи номиналниот износ на основната главнина или резервите што според Законот и овај Статут не можеле да се користат за други намени.
- (3) Ништовна е правната работа меѓу Друштвото и друго лице со која другото лице се овластува или се обврзува да стекне акции во друго Друштво за сметка на Друштвото, за сметка на зависно од него Друштво или за сметка на Друштвото во коешто Друштвото има мнозински удел, ако стекнувањето акции од страна на Друштвото е спротивно на членот 333 ставови (1) и (2) од Законот за трговски друштва.
- 4) Ништовно е стекнување сопствени акции по која било основа, ако не е во целост уплатен номиналниот износ на акциите на којшто се издадени.

VII. ОРГАНИЗАЦИЈА НА ДРУШТВОТО

Член 45

(1) Во рамките на Друштвото, како основни организациони целини се формираат сектори според функционален принцип.

(2) Бројот и името на секторите, нивната големина, внатрешната организација и местото во организационата структура, обемот и видот на функциите што во нив ќе се одвиваат се одредува со Правилник.

(3) Со секторите во друштвото раководат директори на сектори именувани од Одборот на директори.

(4) Како организациони делови, под одредени услови, предвидени со Закон или акт на Друштвото, можат да се сметаат и мешовити фирми и представништва во земјата, сопствени фирми во земјава, и сопствени фирми и представништва во странство, како и ангажирање на представници во странство.

Член 46

(1) Во рамките на секторите се формираат поголем број организациони делови во својство на профитни центри, трошковни центри, приходни центри, економски единици, работни и услужни единици, погони, одделенија, работни групи, проектни тимови, смени и сл.

(2) Бројот и видот на организационите делови во секој сектор се определуваат со правилник во зависност од специфичностите на активностите што се предвидени да се одвиваат во рамките на одделните сектори на Друштвото.

Член 47

(1) Кога Друштвото врши било која дејност и работа од предметот на работење надвор од седиштето на Друштвото може истата да ја врши и преку една или повеќе подружници.

(2) Одлука за организирање на подружница донесува Одборот на директори во согласност со Закон и овој Статут.

(3) Подружницата нема својство на правно лице. Од работењето на подружницата, права и обврски стекнува Друштвото.

(4) Подружницата работи под фирмата на Друштвото при што задолжително се наведува нејзиното седиште и зборот “подружница”. Кон фирмата на Друштвото да го додаде и називот на подружницата.

(5) Подружницата престанува да работи ако Одборот на директори донесе одлука за престанување со работа на подружницата.

Член 48

(1) Организационата структура на Друштвото е флексибилна. Во зависност од потребите за прилагодување и промени, во секој момент, врз основа на анализа за оправданоста на промените во организационата структура, може да дојде до формирање на нови организациони делови, спојување, разделување, укинување или привремено престанување на било кој организационен дел во Друштвото.

(2) Одлука за промени во организационата структура донесува Одборот на директори на Друштвото.

Член 49

(1) Основна организациона клетка во структурата на Друштвото е работното место. Организационите делови во својата структура содржат две или поголем број работни места.

(2) Работните места во Друштвото се одредуваат според обемот и видот на задачите што треба да бидат извршувани.

(3) За секое работно место постои основен опис на работните задачи и стандарди за нивно извршување.

Член 50

(1) Бројот на работниците на работните места се определува врз основа на карактерот на работните места во однос:

- 1) еден работник едно работно место;
- 2) еден работник поголем број работни места или
- 3) поголем број работници на едно работно место

(2) За извршување на задачите на работните места се предвидуваат одредени квалификации.

(3) Промената на работниците на работните места се врши без ограничување врз основа на сознанијата за ефикасно извршување на деловните процеси во организационата единица. Доколку се оцени дека промената налага, за работниците се организира дообука во рамките на Друштвото, односно на организиран начин во рамките на некои образовни институции или специјализација во странство.

Член 51

(1) Бројот на работните места, описот на задачите на работните места, бројот на работниците на работните места, потребните квалификации на работната сила, правата и одговорностите во однос на извршувањето на работата, начинот на организација на тековното функционирање на Друштвото, работното време, нормирањето на работата се одредуваат со посебни Правилници.

Член 52

(1) За извршување на задачите на работните места во зависност од карактерот на активностите, квалитетот на извршување и времето на работата, исполнувањето на работните норми, како и висината на остварениот профит (односно разлики во цени), се определува висина на платата на работниците.

(2) Определувањето на платата на работните места како и другите награди по основ на придонесот во работата се врши со Правилник, со одлука на Одборот на директори и со одлука на Претседателот на Одборот на директори.

(3) Предлогот на правилникот од предходниот став го изработува правната служба, земајќи ги во предвид сите напатствија кои ќе ги даде Претседателот на Одборот на директори.

VIII. УПРАВУВАЊЕ ВО ДРУШТВОТО

ЗАЕДНИЧКИ ОДРЕДБИ ЗА ОРГАНИТЕ НА УПРАВУВАЊЕТО

Член 53

(1) Управувањето со друштвото се организира според едностепен систем (Одбор на директори).

Член 54

(1) За членови на Одборот на директори, можат да бидат избрани само физички лица кои се деловно способни.

(2) За член на Одборот на директори не може да биде избрано лице против кое е изречена мерка на безбедност забрана за вршење дејност на определено занимање кое делумно или во целост е опфатено во предметот на работењето на Друштвото додека трае таа забрана.

Член 55

(1) Членовите на Одборот на директори ги избира Собранието со мнозинство гласови од акциите со право на глас од претставените на Собранието на кој се врши избор.

(2) Пред да се пристапи кон избор на член на Одборот на директори во согласност со ставот (1) од овој член, за секој кандидат, во писмена форма, се објавуваат податоци за возраста, полот, образованието и другите професионални квалификации, работното искуство и како го стекнал, во кои друштва е или бил член на орган на управување, односно на надзорен одбор и другите поважни функции што ги вршел, бројот на акциите што ги поседува во Друштвото и во други друштва, како и заемите и другите обврски коишто ги има спрема Друштвото.

(3) Податоците утврдени во ставот (2) од овој член им се доставуваат на акционерите најдоцна седум дена пред Собранието да пристапи кон избор. Податоците се достапни на секој акционер.

(4) Одлуката на Собранието за избор на Одборот на директори, односно на нивни член влегува во сила од денот на донесувањето. Пријавата за упис во трговскиот регистар на избран член во Одборот на директори, ја поднесува лицето определено со одлука на Одборот на директори.

Член 56

(1) Членовите на Одборот на директори се избираат за период од четири години.

(2) Членовите на Одборот на директори можат да бидат повторно избрани без разлика на тоа колку мандати претходно биле избрани.

Член 57

(1) Неизвршен член на Одборот на директори во исто време не може да биде избран во повеќе од пет одбори на директори, како неизвршен член, како ни во повеќе од пет надзорни одбори на акционерски друштва со седиште во Р.Македонија.

(2) Извршен член на Одборот на директори не може да биде избран за извршен член на Одборот на директори, односно за член на управен одбор во други акционерски друштва со седиште во Република Македонија, освен во банка, во друштва за осигурување и во други друштва ако тоа е определено со Закон.

(3) Извршен член на Одборот на директори може да биде избран за неизвршен член како и за член на надзорен одбор најмногу во пет други друштва со седиште во Република Македонија.

(4) Ограничувањето од ставот (1) на овој член не се применува на правните лица.

Член 58

(1) Ако одделен член на Одборот на директори престане да ги врши своите функции во текот на мандатот или ако е спречен да ги врши, другите членови на Одборот на директори продолжуваат со работа до пополнувањето на испразнетото место.

(2) Ако бројот на членовите на неизвршниот дел од Одборот на директори се намали под законскиот минимум, преостанатите членови на Одборот на директори мораат во рок од три дена да свикаат Собрание за да се пополни составот на Одборот на директори. Ако Собранието не биде свикано во овој рок, Собранието го свикнуваат неизвршните членови на Одборот на директори, во рок од три дена по истекот на претходниот рок.

(3) Ако преостанатите членови на Одборот на директори не го свикаат Собранието, односно ако неизвршните членови не го свикаат Собранието во роковите од ставовите (2) и (3) на овој член секое лице кое има правен интерес може, со предлог, да бара од судот да определи физичко лице кое ќе го свика Собранието.

Член 59

(1) Член на Одборот на директори без одобрение на Одборот на директори не смее:

1) За своја или туѓа сметка да врши работи кои што спаѓаат во предметот на работење на Друштвото;

2) Да врши друга дејност или активност во друго Друштво, со ист или сличен предмет на работење, платена или неплатена, за сопствена сметка или за сметка на друго лице;

3) Да биде член на орган на управување или член на надзорен одбор, односно контролор во друго Друштво коешто има ист или сличен предмет на работење како и Друштвото и

4) Во просториите на Друштвото да врши работи за своја или за туѓа сметка.

(2) Пред изборот на физичко лице за член на Одборот на директори, кандидатот во писмена форма, го известува органот на Друштвото овластен за неговиот избор за сите свои дејности и активности во друго Друштво, платени или неплатени, кои ги врши за сопствена сметка или за сметка на кое било друго лице.

(3) Собранието мора да биде известно на првата наредна седница за даденото одобрение од ставот (1) на овој член.

(4) Ако членот на Одборот на директори постапи спротивно на забраните од ставот (1) на овој член, односно премолчи релативен факт во известувањето од ставот (2) на овој член, Друштвото може:

1) да бара надомест на штета, или

2) да бара на Друштвото да му ја отстапи правната работа што ја склучил за своја сметка и да му ја даде користа што потекнува од правната работа склучена за своја или за туѓа сметка.

(5) Ако членот на Одборот на директори не ја надомести штетата или не му ја отстапи правната работа на Друштвото склучена за своја сметка или не му ја даде на Друштвото користа што потекнува од правната работа склучена за своја или за туѓа сметка или на Друштвото не му го пренесе побарувањето коешто произлегло од неа, другите членови на Одборот на директори и кој било акционер можат да поднесат тужба за остварување на барањата од ставот (4) на овој член.

(6) Правото за остварување на барањата од ставот (4) на овој член застарува во рок од 90 дена од денот кога членовите на Одборот на директори, односно акционер дознале за дејствието врз основа на кое постои право на надомест на штета, односно право да бара Друштвото да му ја отстапи правната работа што ја склучил за своја сметка и да му ја даде користа што потекнува од правната работа склучена за своја или за туѓа сметка. По истекот на рокот од пет години од денот на настанувањето на повредата на забраната, барањата од ставот (4) на овој член не можат да се остварат.

Член 60

(1) За секој договор или друга деловна активност на Друштвото во којашто Друштвото е странка и во којашто член на Одборот на директори има интерес, дури и на посреден начин, мора да се постапи според членовите 457, 459 и 460 од Законот за трговски друштва.

(2) Секој член на Одборот на директори кој има интерес е должен веднаш да го пријави тоа.

(3) Ако член или заинтересиран член на Одборот на директори дојде до сознание дека е исполнет некој од условите од ставот (1) на овој член, за тоа веднаш писмено го известува Одборот на директори. Заинтересираниот член може да бара и да му се овозможи да биде сослушан, но не може да учествува на расправата или во одлучувањето во врска со договорот или со другата правна работа ниту во донесувањето на одлуката за давање на одобрението од членот 460 став (1) на Законот за трговски друштва.

(4) Ако Одборот на директори, односно Собранието не дале одобрение или ако одлуката со којашто е дадено одобрение е незаконита, не можат да се истакнуваат барања спрема трети лица, освен ако Друштвото докаже дека третото лице знаело за непостоењето одобрение или за незаконитоста на одлуката или, со оглед на сите околности, морало да знае за тоа.

Член 61

(1) Правата и обврските на извршните членови на Одборот на директори, покрај правата и обврските определени со Законот за трговските друштва, се определуваат со договор за уредување на односите меѓу Друштвото и извршен член на Одборот на директори. Од името на Друштвото, договорот меѓу извршниот член на Одборот на директори и Друштвото го склучуваат неизвршните членови на Одборот на директори, а го потпишува Претседателот на Одборот на директори.

Член 62

(1) Членовите на Одборот на директори во согласност со законот, имаат исти права и обврски, без оглед на тоа како се распределени правата и обврските меѓу нив во органот. Работите во и за Друштвото ги вршат заедно според овластувањата определени со Закон и според работите што им се доверени во согласност со Законот и секој според овластувањата и задолженијата утврдени со овој Статут и другите акти донесени во Друштвото.

(2) Претседателот на Одборот на директори раководи со Одборот на директори и ја координира работата на сите негови членови.

(3) Извршниот член на Одборот на директори, во согласност со овластувањата дадени со Закон и овој Статут донесува одлуки и акти кои имаат извршен карактер.

(4) Извршниот член на Одборот на директори, заради ефикасно остварување на овластувањата и одговорноста за оперативно водење и функционирање на Друштвото назначува раководни лица во структурата на Друштвото. Лицата кои се назначанеи како раководители на секторите претставуваат членови на оперативниот тим.

(5) Составот на тимот го определува Извршниот член на Одборот на директори и го одобрува Одборот на директори.

(6) Со Оперативниот тим раководи Извршниот член на Одборот на директори,

(7) Правата, обврските и одговорностите на членовите на тимот претставуваат делегирани права од страна на Извршниот член на Одборот на директори, во согласност со Законот, овој статут и другите акти на Друштвото.

(8) Актите и одлуките на Оперативниот тим кои произлегуваат од овластувањата на Извршниот член на Одборот на директори се сметаат како одлуки или предлог одлуки на Извршниот член на Одборот на директори кои треба ба бидат одобрени или предложени од Извршниот член на Одборот на директори.

Член 63

(1) Актите, односно одлуките на Одборот на директори, односно на Извршниот член на Одборот на директори, кои се донесени надвор од нивните овластувања определени со Законот за трговските друштва и овој Статут, го обврзуваат Друштвото во односите со трети лица, освен кога третото лице знаело или со оглед на околностите морало да знае за тоа.

(2) Одборот на директори,, работи и одлучува на начин определен со Законот за трговските друштва, овој Статут и со Деловник за работа. Деловникот за работа на Одборот на директори, го донесува Одборот на директори. Деловникот за работа на Оперативниот тим го донесува Извршниот член на Одборот на директори, а го одобрува Одборот на директори.

Член 64

(1) Извршниот член на Одборот на директори, најмалку еднаш во три месеци поднесува до Одборот на директори пиshan извештај за работењето на Друштвото, а по истекот на деловната година поднесува и годишна сметка, годишни финансиски извештаи и годишен извештај за работењето на Друштвото.

(2) На барање на Претседателот на Одборот на директори или неизвршните членови на Одборот на директори, Извршниот член на Одборот на директори, составува посебен извештај за состојбата на Друштвото или за некое прашање од неговото работење.

(3) Неизвршните членови на Одборот на директори можат сами или преку други лица да преземаат дејствија заради стекнување увид во работењето на Друштвото и управувањето со него од страна на Извршниот член на Одборот на директори. На барање на најмалку една третина од неизвршните членови на Одборот на директори, Извршниот член е должен да ги подготви сите документи и известувања потребни за вршење на надзор над неговата работа.

(4) Секој неизвршен член на Одборот на директори, заради извршување на својата функција, има право и обврска да ги разгледува сите извештаи, акти и документи што Извршниот член на Одборот на директори ги доставува до неизвршните членови на Одборот на директори.

Член 65

(1) Одборот на директори, при подготвување и спроведување на одлуките на Собранието, доколку од него Собранието побара, особено е должен:

1) Да ги подготви општите акти и одлуките чиешто донесување е во надлежност на Собранието,

2) Да ги подготви договорите коишто можат да се склучат само со согласност на Собранието,

3) Да ги извршуват одлуките коишто Собранието ги донесува во рамките на неговата надлежност и

4) Да ги врши и другите работи коишто со Закон ги има спрема Собранието и што се во рамките на неговата надлежност.

Член 66

(1) Ако Друштвото во текот на работењето, а особено ако според тримесечната или полугодишната пресметка, односно годишната сметка покажува загуба, поголема од 30% од вредноста на имотот на Друштвото, односно 50% од основната главнина, Извршниот член на Одборот на директори мора веднаш да подготви извештај во писмена форма во којшто ќе ги објасни причините за загубата и ќе предложат мерки со коишто загубата ќе биде покриена. Извештајот се одобрува од Одборот на директори. Во рок од 48 часа од создавањето дека Друштвото покажало загуба, Одборот на директори свикува Собрание на кое ќе ги известат акционерите за состојбата на преземените мерки.

(2) Ако настапи околност којашто со Законот е определена како услов за отворање на стечајна постапка, Одборот на директори, најдоцна во рок од 21 ден од денот на настанувањето на условот за отворање стечајна постапка, свикува Собрание на коешто ги известува акционерите за состојбата и за преземените мерки, како и за мерките што треба да бидат преземени и одобрени од акционерите на Собранието.

(3) По настапувањето неспособност за плаќање на Друштвото или негова презадолженост, Одборот на директори не смее да предлага или да врши исплати, освен плаќања коишто се неопходни за редовно работење на Друштвото и коишто се вршат со внимание на совесен и уреден трговец.

(4) Членовите на Одборот на директори солидарно им одговараат на доверителите и на акционерите за предизвиканата штета ако постапиле спротивно на ставовите (1), (2) и (3) од овој член.

Член 67

(1) Одборот на директори може да работи и да одлучува ако на состанокот се присутни најмалку половина од сите негови членови.

(2) Одборот на директори ги носи одлуките со мнозинство гласови од присутните членови. Доколку бројот на гласовите кои што се дадени „за“ и бројот на гласовите кои што се дадени „против“ предложената одлука се изедначени, одлучувачки ќе биде гласот на Претседателот на Одборот на директори. Доколку во отсуство на Претседателот на Одборот на директори состанокот го води Извршниот директор, одлучувачки ќе биде гласот на Извршниот директор.

(3) Согласно став (2) на овој член, гласот на Претседателот на Одборот на директори, а во негово отсуство на претседавачот кој е овластен од Претседателот да го заменува, е одлучувачки во случај на поделба на гласовите.

(4) Одлуките на Одборот на директори, односно на Извршниот член на Одборот на директори влегуваат во сила од денот на нивното донесување.

Член 68

(1) Одборот на директори и/или Извршниот член на Одборот на директори со Оперативниот тим одржуваат состаноци кога тоа го налагаат извршувањето на работите во рамките на нивните надлежности.

(2) Секој член на Одборот на директори, со барање поднесено во писмена форма, може со наведување на причините и целта да бара од Претседателот да свика состанок на Одборот на директори.

(3) Ако членот кој барал свикување на состанок добие поддршка од најмалку една третина од членовите на Одборот на директори за свикување состанок, Претседателот на Одборот на директори мора да свика состанок во рок од 15 дена од денот кога е поднесено барањето.

(4) Свикувањето на состанокот од ставот (3) на овој член се врши со известување до сите членови на Одборот на директори, што е вообичаено за свикување на состаноците на Одборот на директори, во коешто се наведуваат причините, времето и местото на одржување на состанокот.

Член 69

(1) Одборот на директори може да учествуваат и одлучува на состанок, организиран со користење на конференциска телефонска врска или со користење на друга аудио и визуелна комуникациска опрема, со тоа што сите лица кои учествуваат на така организираниот состанок можат да се слушаат, да се гледаат и да разговараат еден со друг. Учество на ваквите состаноци се смета за присуство и лично учество на лицата кои се вклучени на овој начин.

(2) Учество на состанокот се запишува во записникот на Одборот на директори, кој го потпишуваат сите членови што учествувале на состанокот, организиран на начин од ставот (1) на овој член.

Член 70

(1) Одборот на директори може да одлучува и без одржување состанок ако сите членови на Одборот на директори дадат согласност за одлуката којашто се донесува без одржување состанок.

(2) За сите одлуки донесени на начин од ставот (1) на овој член, се подготвува записник во којшто се евидентираат одлуките. Записникот го потпишува Претседателот на Одборот на директори, а во негово отсуство член на Одборот на директори, најдоцна во рок од 30 дена од денот на давањето согласност за одлуката којашто ја донеле без одржување состанок.

(3) Одлуките донесени на начин од ставот (1) на овој член влегуваат во сила со денот на давањето на согласноста од ставот (1) на овој член од страна на сите членови на Одборот на директори, освен ако во одлуката не е утврден друг момент на влегување во сила. Давањето на согласноста може да биде извршено со своерачен потпис, или со потпис испратен по факс или по електронски пат на предлогот на одлуката.

Член 71

(1) Одборот на директори може да формира една или повеќе комисии од редот на своите членови и од други лица во Друштвото или надвор од Друштвото.

(2) Комисиите не можат да одлучуваат за прашања што се во надлежност на Одборот на директори, ниту можат да им се пренесат нивните права и обврски.

(3) Составот, условите, содржината на работа и начинот на работењето на овие комисии поблиску се уредуваат со другите акти на Друштвото донесени во согласност со овој Статут.

(4) Сите активности на комисиите подлежат на одобрение од страна на Одборот на директори.

Член 72

(1) За работата на секој состанок на Одборот на директори и на комисиите, без разлика на тоа како е одржан состанокот се подготвува записник.

(2) Записникот мора да се изготви во рок од три дена од денот на одржувањето на состанокот.

(3) Записникот треба да содржи податоци за начинот на којшто работел Одборот на директори (на состанок или на друг начин), времето и местото на одржување на состанокот, лицата кои присуствувале и дневниот ред на состанокот, прашањата кои биле предмет на гласање и резултатите од секое гласање вклучувајќи ги и имињата на членовите кои гласале “за” и “против” одлуките усвоени на состанокот. Во записникот може, по барање на членот кој гласал “за” и “против” да се внесе и причината зошто така гласал. Ако некој член има судир на интерес, членот има обврска тоа да го најави на почетокот на состанокот и тоа да се евидентира во записникот.

(4) Записникот го разгледуваат сите членови на Одборот на директори кои биле присутни на состанокот. Записникот го потпишуваат сите членови на Одборот на директори кои биле присутни на состанокот. Записникот го потпишува и Претседателот на Одборот на директори, а во негово отсуство членот на Одборот на директори кој по овластување на Претседателот претседавал со состанокот.

Член 73

(1) Членовите на Одборот на директори, како и лице што добило делегирани овластувања по било кој основ, се должни овластувањата што им се дадени со Законот за трговските друштва, овој Статут и другите акти на Друштвото, да ги врши во интерес на Друштвото и во интерес на акционерите со внимание на уреден и совесен трговец и не може да

ги пренесуваат своите овластувања на друг без посебна одлука донесена од органот кој му ги дал тие овластувања.

(2) Членовите на Одборот на директори се должни континуирано да го информираат Собранието во врска со оставрувањето на овластувањата и одговорностите, како и задачите и активностите што ги преземаат во однос на работењето на Друштвото.

(3) Претседателот на Одборот на директори и Извршниот член на Одборот на директори одржуваат редовни дневни консултации за работата на Одборот на директори, Оперативниот тим, како и за сите аспекти кои се однесуваат на функционирањето на Друштвото.

(4) Председателот на Одборот на директори има право, по свое наоѓање, да учествува во работата на Оперативниот тим, да поставува точки на дневен ред, како и да бара одговори на сите прашања за кои смета дека се од важност или интерес на Друштвото.

(5) Одборот на директори, по барање на Претседателот на Одборот на директори или на Извршниот член на Одборот на директори, може да одржува седници на кои во работата ќе учествуваат членовите на Оперативниот тим (седници во проширен состав).

Член 74

(1) Секој член на Оперативниот тим кој добил делегирани овластувања и како директор или раководител на сектор, ги врши работните задачи опишани во систематизацијата на работните места и е должен редовно - секојдневно да го информира Извршниот директор за степенот на вршењето на работните задачи.

(2) Секој раководител што е назначен во организационата структура на Друштвото ги врши работните задачи опишани во систематизацијата на работните места е должен редовно - секојдневно да го информира Извршниот директор за степенот на вршењето на работните задачи на сите лица со кои тој непосредно раководи.

(3) Покрај задачите во актот за систематизација, Претседателот на Одборот на директори и Извршниот член на Одборот на директори можат со наредби, налози, задолженија, упатства и други акти, да ги задолжуваат членовите на Оперативниот тим и другите раководни лица со други задачи од чие извршување зависи остварувањето на годишниот план за работа, односно вкупното работење на Друштвото.

(4) Членовите на Одборот на директори, раководните лица во организационата структура и сите вработени се должни да ги извршуваат сите работни задолженија во рокови и со квалитет поставен со стандардите за ефикасно работење на Друштвото.

Член 75

(1) Одборот на директори како и другите раководни лица во организационата структура на Друштвото, се должни како деловна тајна да ги чуваат сите известувања и податоци што на било кој начин се однесуваат на работењето на Друштвото, а кои ги добиле како доверливи.

(2) Обврската од ставот (1) на овој член трае од по престанувањето на мандатот во Одборот на директори, во согласност со обврските преземени во договорот за уредување на односите меѓу Друштвото и член на Одборот на директори, како и со договорот за уредување на односите меѓу извршниот член на Одборот на директори и раководно лице на кое било место во организационата структура.

(3) Обврската од ставот (2) на овој член трае и по престанувањето на мандатот на член на Одборот на директори трајно, а за лицата поставени за раководители на кое било место во организационата структура 10 години.

(4) Во текот на извршувањето на своите должности, во согласност со ставот (1) од овој член, членот на Одборот на директори може да се потпира на информации, на мислења или на извештаи подготвени од независни правни советници, независни овластени сметководители и овластени ревизори и други лица, за кои се верува дека се доверливи и компетентни за работите

што ги вршат, при што не се смета дека со тоа е ослободен од својата обврска да постапува со внимание на уреден и совесен трговец.

Член 76

(1) Ако членовите на Одборот на директори ги повредат своите обврски, му одговараат на Друштвото за причинетата штета како солидарни должници ако не работеле и постапувале со внимание на уреден и совесен трговец. Не се смета за одговорен член на Одборот на директори кој работел врз основа на одлука на Собранието, којашто Собранието ја усвоило и покрај тоа што укажал дека е спротивна на Закон, како и член на Одборот на директори кој се спротивставил на донесувањето на одлуката така што го издвоил своето мислење во записникот на состанокот на Одборот на директори и гласал “против” одлуката.

(2) Членовите на Одборот на директори особено ќе се сметаат за одговорни за штета ако спротивно на Законот за трговски друштва:

- 1) на акционерите им го вратат она што тие го вложиле во Друштвото;
- 2) на акционерите им исплатат камата или дивиденда;
- 3) запишат, стекнат, земат во залог или ако ги повлечат акциите на Друштвото;
- 4) го разделат имотот на Друштвото;
- 5) извршат исплати по настапувањето на неспособноста на Друштвото за плаќање, односно по настапувањето на презадолженоста на Друштвото;
- 6) поднесат неистинита годишна сметка и финансиски извештај;
- 7) ги злоупотребат и неовластено ги користат средствата на Друштвото; и
- 8) при условно зголемување на основната главнина издаваат акции, спротивно на целта, или издаваат акции пред акциите од предходната емисија да бидат уплатени во целост.

(3) Ако членовите на Одборот на директори не ги отстранат незаконитостите од постапувањата според ставот (2) на овој член, акционерите имаат право од членовите на Одборот на директори да бараат надомест на штета.

(4) Ако член на Одборот на директори грубо ја повреди својата должност да постапува со внимание на уреден и совесен трговец, барање за надомест на штета можат да поднесат и доверителите на Друштвото ако своите побарувања не можат да ги намират од Друштвото.

(5) Неизвршните членови на Одборот на директори солидарно одговараат за предизвикана штета на Друштвото со Извршниот член на Одборот на директори ако при давањето на претходното одобрение не постапувале со внимание на уреден и совесен трговец.

(6) Правото за остварување на барање за надомест на штета, што е содржано во овој член, застарува за пет години.

Член 77

(1) Собранието може да ги отповика сите членови на Одборот на директори, односно член на овој орган и пред истекот на времето за коешто бил избран. За одлуката за отповикување е потребно мнозинство гласови од акциите со право на глас, претставени на Собранието.

(2) Ако Собранието донесе одлука за отповикување на сите членови на Одборот на директори, односно на негов член, на истата седница избира нови членови на Одборот на директори односно нов член на местото на отповиканиот член. Ако Собранието одлучи така, на самата седница на акционерите треба во писмена форма, да им се достават податоците за кандидатите коишто треба да бидат избирани.

(3) Одборот на директори може во било кое време, со или без образложение, да го отповика Извршниот член. Одборот на директори на истата седница избира нов Извршен член на Одборот на директори на местото на отповиканиот член. Одлуката за отповикување влегува во сила од денот на донесувањето.

(4) Извршен член на Одборот на директори кој е отповикан има право да бара надомест на штета ако така е определено во договорот од членот 350 на Законот за трговските друштва.

(5) На член на Одборот на директори му престанува мандатот и кога ќе се исполни условот одреден во членот 384 ста (8) од Законот за трговските друштва.

(6) Ако Собранието отповикува повеќе од еден член на Одборот на директори, се пристапува кон гласање за отповикување на сите членови на Одборот на директори. Се смета дека членовите на Одборот на директори се отповикани ако за отповикувањето акционерите се изјасниле со мнозинство гласови од претставените акции на Собранието со право на глас. Изборот на новите членови на Одборот на директори се врши со кумулативно гласање.

(7) Одлуката на Собранието за отповикување на членовите на Одборот на директори, односно на негов член, влегува во сила од денот на донесувањето.

(8) Пријавата за упис во трговскиот регистар на избраните, односно на отповиканите членови од органите од овој член ја поднесува лицето овластено со одлуката за избор, односно за отповикување.

Член 78

(1) Член на Одборот на директори може да поднесе оставка во кое било време со поднесување писмено известување до органот што го избрал, освен кога интересите на Друштвото не наложуваат нешто друго.

(2) Потписот на членот на Одборот на директори на известувањето за оставката се заверува кај нотар.

(3) По поднесената оставка не се одлучува за нејзиното прифаќање. Ако интересите на Друштвото го наложуваат тоа, Одборот на директори може да го обврзе членот кој дал оставка да продолжи да ја врши функцијата се до изборот на нов член на Одборот на директори, но не подолго од 60 дена. Се смета дека на членот на Одборот на директори му престанал мандатот со денот на поднесувањето на известувањето за оставката, во писмена форма, освен ако во известувањето не е наведен некој друг датум. Врз основа на известувањето за оставката се поднесува пријава за бришење на уписот во трговскиот регистар на членот на Одборот на директори.

Член 79

(1) Собранието со одлука ја определува висината на наградата на членовите на Одборот на директори. Членовите на Одборот на директори имаат право и на надомест на сите други трошоци (патни и други трошоци), право на осигурување на живот и на друг вид осигурување, како и други права што се поврзани со вршењето на нивната функција (користење работни простории, потребни средства за работа и друго).

(2) Претседателот и членовите на Одборот на директори, имаат право на плата, односно месечен надомест, право на осигурување на живот и на друг вид осигурување, на надоместок на патни и на други трошоци и други права, доколку се вработени во Друштвото.

(3) За работата на Одборот на директори, Собранието носи одлука за посебната награда за членовите на Одборот на директори како учество во добивката. Учеството, по правило, се состои од учество со дел од годишната добивка на Друштвото (исплата во пари, акции, тантиема, бонус или друг начин). Одобреното учество во годишната добивка на Друштвото се пресметува на делот од годишната добивка што останува по намалувањето на остварената добивка за износот од вкупните загуби пренесени од предходните години и за износите што се издвојуваат за Законски и за Статутарни резерви по методологија за пресметка која ја донесува Одборот на директори. Одлука што е спротивна на оваа одредба е ништовна.

(4) Правата на членовите на Одборот на директори, од ставовите (2) и (3) на овој член се уредуваат со договорот од членот 350 од Законот за трговски друштва, соодветно на видот и

обемот на доверените задачи, работоправен статус и на нивниот личен придонес во успешноста на работењето на Друштвото.

(5) Во договорот од членот 350 од Законот за трговски друштва се определуваат и ситуациите кога се смета дека значително е влошена финансиската состојба на Друштвото, поради што примањата на членот на Одборот на директори претставуваат голем товар за Друштвото, поради што Собранието, односно Одборот на директори, можат да ги намалат вкупните примања и други права на членот на Одборот на директори од ставовите (2) и (4) на овој член. Со ова намалување на примањата односите меѓу член на Одборот на директори и Друштвото остануваат непроменети, а членот на Одборот на директори може да го откаже договорот и даде оставка најрано до крајот на следното тримесечје, со отказан рок кој не може да биде пократок од 30 дена, освен ако Собранието, односно Одборот на директори не прифати пократок рок.

(6) Средствата што се исплатуваат на членовите на Одборот на директори се трошоци на работењето на Друштвото. За посебно доверени работи што за Друштвото ги извршил член на Одборот на директори може да му се признае дополнителна награда, која исто така се исплатува на товар на трошоците на работењето.

(7) Друштвото не може да дава кредит на член на Одборот на директори и на членови на нивните потесни семејства ниту на член на Одборот на директори на зависно Друштво или на член на неговото потесно семејство. Под забраната не се опфатени обврските кои Друштвото ги презело со договорот од членот 350 од Законот за трговски друштва ако одлуката ја потврди Собранието со две третини од акциите со право на глас, претставени на Собранието.

Член 80

(1) Правата и обврските од работниот однос што ги стекнал член на Одборот на директори, кој пред изборот е во работен однос во Друштвото, утврдени со договор за работа, му мируваат. Мирувањето започнува од денот на изборот на тоа лице.

(2) Членот на Одборот на директори, за времето за коешто е избран, освен ако функцијата ја врши без засновање работен однос, правата од работен однос ги остварува според условите утврдени во договорот за уредување на односите меѓу член на Одборот на директори и Друштвото, во согласност со Законот за трговски друштва.

(3) На лицата кои со одлука на Одборот на директори или на Извршниот член на Одборот на директори се назначени како лица со посебни овластувања и одговорности соодветно се применува ставот (1) од овој член. Раководните лица ги остваруваат правата и обврските од работен однос според условите утврдени во Договорот за уредување на односот меѓу Одборот на директори и раководното лице (во натамошниот текст: договор за уредување на односите со раководно лице). Со договорот за уредување на односите со раководно лице се уредуваат: платата, надоместоците, учество во добивката, надоместокот на трошоците, надоместокот за осигурување на живот и на други видови осигурувања и другите права од работен однос. Определувањето на видот и обемот на вкупните примања и на другите права и обврски од работен однос на раководно лице е соодветно на видот и обемот на доверените задачи и на одговорноста на раководното лице, како и на неговиот личен придонес во успешноста на работењето на Друштвото. Од името на Одборот на директори, договорот со раководното лице го потпишува Извршниот член на Одборот на директори.

(4) На членовите на Одборот на директори и на раководните лица не се применуваат одредбите од колективните договори, како и одредбите од Законот за работни односи што се однесуваат на засновањето и на престанувањето на работниот однос на дисциплинската одговорност, на платата, на надоместоците и на заштитата на правата на работниците. Правата на овие одредби од Законот за работни односи, овие лица ги остваруваат на начин и според условите утврдени во договорот од членот 350 од Законот за трговски друштва и договорот од ставот (3) на овој член.

ОДБОР НА ДИРЕКТОРИ

Член 81

- (1) Со друштвото управува Одборот на директори составен од пет членови.
- (2) Собранието ги избира членовите на Одборот на директори.
- (3) При изборот на членовите на Одборот на директори се назначува кои членови се избираат како независни членови на Одборот на директори. Независните членови на Одборот на директори се избираат од редот на неизвршните членови на Одборот на директори

Член 82

- (1) Одборот на директори, од редот на своите неизвршни членови, со мнозинство гласови од вкупниот број на членови на Одборот на директори, избира претседател на Одборот.
- (2) Претседателот на Одборот на директори има посебни овластувања утврдени со одредбите од овој Статут.

Член 83

- (1) Претседателот на Одборот на директори ги свикува и претседава со состаноците, одговорен е за водењето евиденција за состаноците и организирањето на другите начини (форми) на работа и одлучување на Одборот на директори.
- (2) Ако претседателот од кои и да е причини не е во можност да ја врши функцијата претседател или ако е отсутен, со состаноците на Одборот на директори претседава друг неизвршен член, со мнозинство гласови на присутните членови на Одборот на директори.
- (3) Одборот на директори може да го разреши претседателот во кое било време и да избере нов претседател.

Член 84

- (1) Од членовите избрани во Одборот на директори, Одборот на директорите назначува еден извршен член на Одборот на директори (во натамошниот текст: Извршен член).
- (2) За извршен член на Одборот на директори не може да биде избран член на Одборот на директорите кој е избран како независен член на Одборот на директори.

Член 85

- (1) Изборот на извршен член на Одборот на директори се врши со едногласна одлука на сите членови на Одборот на директори.
- (2) Извршниот член на Одборот на директори го носи називот Генерален извршен директор.

Член 86

- (1) Одборот на директори, во рамките на овластувањата определени со законот и овој статутот и овластувањата што изречно му се дадени од Собранието, управува со друштвото.
- (2) Одборот на директори има најшироки овластувања во управувањето со друштвото во рамките на предметот на работењето на друштвото и во дејствувањето во сите околности од името на друштвото, со исклучок на овластувањата што изречно им се дадени на неизвршните членови на Одборот на директори.

Член 87

- (1) Одборот на директори им го доверува на Претседателот на Одборот на директори и на Извршниот член застапувањето на друштвото во односите со трети лица.

Член 88

(1) Одборот на директори поднесува пријава за упис во трговскиот регистар на членови овластени за застапување на друштвото. Пријавата ја потпишуваат сите членови на Одборот на директори, освен ако членовите не дале писмено овластување на извршниот член на Одборот на директори да ја потпише пријавата.

(2) При уписот во трговскиот регистар овластените членови поднесуваат потписи - заверени, приложени и дадени во согласност со членот 65 ставови (2) и (3) од овој закон.

Член 89

(1) Во рамките на посебните овластувањата од став 2 на член 81, Претседателот на Одборот на директори:

1) Го застапува Друштвото во односите со трети лица и е одговорен за водење на работите во Друштвото,

2) Ги подготвува и ги води седниците на Одборот на директори и ги потпишува одлуките и актите на Одборот на директори,

3) Ја предлага, координира и контролира развојната стратегија и мерките за нејзино остварување,

4) Ја предлага среднорочната деловна политика и мерките за нејзиното остварување,

5) Ја предлага организационата структура на друштвото,

6) Подготвува предлог измени на општите акти на Друштвото што ќе бидат ставени на дневен ред за усвојување од страна на Одборот на директори,

7) Ја предлага платата и наградите на лицата со посебни овластувања и одговорности,

8) Учествува во координација на раководната структура при носење на одлуки или спроведување на задачи во работењето на Друштвото,

9) Го одобрува предлогот до Одборот на директори за именување на лицата со посебни овластувања и одговорности (раководни лица) според утврдената внатрешна организација на Друштвото и одлучува за покренување на евентуална нивна одговорност,

10) Го одобрува предлогот за назначување и други раководни лица на тимови кои вршат одредени активности или работат на проекти во Друштвото во согласност со одлуките, насоките и неговите налози,

11) Го одобрува предлогот подготвен од Генералниот извршен директор за прием на работници во работен однос и за избор на работници за одредено и неодредено работно време,

12) Одлучува за ангажирање на надворешни консултанти и стручни лица за решавање на проблеми во работењето на Друштвото,

13) Дава одобрение на утврдениот предлог за ангажирање на надворешни лица и други надворешни извршители според потребата на Друштвото,

14) Дава одобрение на утврдениот предлог за склучување и потпишување на договорите за работа со работниците од името на Друштвото,

15) Ја подготвува предлог одлуката на Одборот на директори во постапката за утврдување награди на членовите Одборот на директори за посебни ангажирања и постигнат успех во раководењето,

16) Дава одобрение на утврдениот предлог за потребата од прераспоредување на работниците во процесот на работата,

17) Дава одобрение на утврдениот предлог за потребата од дисциплинската одговорност на работниците односно лицата со посебни овластувања во согласност со Законот и актите на Друштвото,

- 18) Дава одобрение на утврдениот нацрт на поединечни акти чие што донесување е во надлежност на Собранието, односно Одборот на директори,
- 19) Дава одобрение на утврдениот предлог на поединечни акти чие што донесување не е во надлежност на Собранието, односно Одборот на директори,
- 20) Одлучува за набавка на основни средства со поединечна вредност до 4,5% од основната главнина на Друштвото,
- 21) Ја подготвува предлог-одлуката до Одборот на директори за набавка на основни средства со поединечна вредност е во висина од 4,5% до 15% од основната главница на Друштвото,
- 22) Одлучува за давање помош или спонзорство во врска со барањата на поединци, спортски, културни, научни и други организации, од најмногу 15.000 евра поединечно водејќи при тоа сметка за обемот на годишниот износ на планирани средства за реклама и п;ропаганда,
- 23) Му помага на Генералниот извршен директор во организирањето и водењето на работата на целото Друштво базирана врз потребите на Планот за работа на Друштвото за тековната година,
- 24) Дава одобрение, ја контролира и кординира реализацијата на планот за работа и развојот на Друштвото за тековното среднорочие,
- 25) Дава одобрение на предлог оценката поднесена од Генералниот извршен директор за работењето на сите лица со посебни овластувања и одговорности и за останатите работници,
- 26) Има право и обврска да води сметка раководењето и функционирањето на Друштвото да се остварува на таков начин што остварувањето на планираниот профит на месечно, квартално и годишно ниво, како и остварувањето на развојот на Друштвото во едно среднорочие, да бидат цел, суштина на задачите, обврските и одговорностите за членовите на на Одборот на директори како целина,
- 27) Според своја оценка, организира обуки на раковдните лица во структурата на Друштвото, особено за прашања од областа на развојот, и
- 28) Одлучува и за други прашања и работи утврдени со Закон, колективни договори, овој Статут и другите акти во Друштвото.

Член 90

(1) Со исклучок на овластувањата за коишто со закон изречно е определено дека ги врши Одборот на директори, како и ограничувањата определени со одредбите на овој Статут, Извршниот член на Одборот го води работењето на друштвото и има најшироки овластувања да ги врши сите работи сврзани со раководењето, спроведувањето на одлуките на Одборот на директори и вршењето на тековните активности на друштвото и да дејствуваат во сите околности од името на Друштвото.

Член 91

(1) Согласно овластувањата и ограничувањата споменати во член 89, Генералниот извршен директор:

- 1) Го застапува Друштвото во односите со трети лица и е одговорен за водење на работите во Друштвото,
- 2) Ја води тековната деловна политика и непосредно го води работењето на Друштвото,
- 3) Ги предлага годишните планови и програмата на Друштвото во согласност со планот за среднорочен развој на Друштвото и го кординира и контролира остварувањето на оперативните планови на орган изационите делови во Друштвото,

- 4) Дава задолженија, го контролира и бара одговорност за извршувањето на одлуките на Одборот на директори, како и одлуките што сам ги донел од лицата и организационите делови на кои тие се однесуваат,
- 5) Ја предлага внатрешната организација на организационите единици на Друштвото,
- 6) Го предлага нацртот на измените на општите акти на Друштвото,
- 7) Го предлага начинот на којшто се врши координација на водењето на работењето на Друштвото,
- 8) Ги предлага на Одборот на директори за именување на лицата со посебни овластувања и одговорности (раководни лица) и одлучува за нивната одговорност, според утврдената внатрешна организација на Друштвото,
- 9) Предлага назначување и други раководни лица на тимови кои вршат одредени активности или работат на проекти во Друштвото во согласност со одлуките, насоките и неговите налози,
- 10) Претседава со состаноците на Оперативниот тим, дава задолженија на сите раководители и вработени и го контролира нивното извршување,
- 11) Ја координира работата на членовите во Оперативниот тим во делот на раководењето со секторите и ја усогласува работата на стручните тимови со работата на Одборот на директори,
- 12) Дава упатства и налози на членовите на Оперативниот тим во делот на раководењето со секторите заради координирано одвивање на работите во Друштвото и бара поединечна и групна одговорност од нив,
- 13) Ги одобрува предлог - одлуките донесени од членовите на Оперативниот тим како раководни лица и бара одговорност за нивното операционализирање,
- 14) Дава упатства и налози самостојно или преку операционализирање на предлозите на членовите на Одборот на директори на работниците во врска со работата,
- 15) Утврдува потреба за прием на работници во работен однос и врши избор на работници за одредено и неодредено работно време по добиена претходна посмена согласност од Претседателот на Одборот на директори,
- 16) Одлучува за ангажирање на надворешни лица и други надворешни извршители според потребата на Друштвото,
- 17) Ги склучува и потпишува договорите за работа со работниците од името на Друштвото,
- 18) Го утврдува работниот придонес на работниците вработени во Друштвото, како и висината на платата и сите други надоместоци во согласност со Закон и колективен договор,
- 19) Предлага до Одборот на директори награди на членовите на Оперативниот тим за посебни ангажирања и постигнат успех и на вработените за постигнати исклучителни резултати и иновации,
- 20) Утврдува потреба и предлага прераспоредување на работниците во процесот на работата,
- 21) Одлучува по барање на работниците за користење на платено и неплатено отсуство,
- 22) Одлучува за дисциплинската одговорност на работниците односно лицата со посебни овластувања во согласност со Законот и актите на Друштвото,
- 23) Презема мерки против работниците за кршење на работниот ред и дисциплината, непочитување на одредбите од овој Статут, колективниот договор, правилниците и одлуките и превзема мерки за воведување на работната дисциплина на сите организациони нивоа,

- 24) Одлучува и по други прашања во врска со работниот однос на работниците согласно Законот, колективниот договор и другите акти на Друштвото,
- 25) Секоја година, во рок определен со Закон, го подготвува Извештајот на за работењето на Друштвото за претходната година,
- 26) Го обезбедува водењето на трговските книги и другата сметководствена документација,
- 27) Го организира пописот на основните средства,
- 28) Одлучува за службените патувања во земјата и во странство на работниците вработени во Друштвото,
- 29) Донесува поединечни акти чие што донесување не е во надлежност на Собранието, односно Одборот на директори,
- 30) Ги пријавува фактите кои подлежат на упис во трговскиот регистар, ако со Закон поинаку не е утврдено,
- 31) Одлучува за набавка на основни средства со поединечна вредност до 3,5% од основната главница на Друштвото,
- 32) Одлучува за давање помош или спонзорство во врска со барањата на поединци, спортски, културни, научни и други организации, од најмногу 10.000 евра поединечно водејќи при тоа сметка за обемот на годишниот износ на планирани средства за реклама и пропаганда,
- 33) Во рамките на своето подрачје на активности ја организира и води работата на целото Друштво базирана врз потребите на планот за работа на Друштвото за тековната година,
- 34) Има право и обврска да води сметка раководењето и функционирањето на Друштвото да се остварува на таков начин што остварувањето на планираниот профит на месечно, квартално и годишно ниво, како и остварувањето на развојот на Друштвото во едно среднорочие, да бидат цел и суштина на задачите, обврските и одговорностите за членовите на на раководниот тим и на сите вработени во Друштвото,
- 35) Организира и води состаноци со раководителите на организационите единици во структурата на Друштвото за проблеми од тековното работење и проблеми во врска со тековните инвестициони вложувања, и
- 36) Одлучува и за други прашања и работи утврдени со Закон, колективни договори, овој Статут и другите акти во Друштвото.

Член 92

(1) Генералниот извршен директор, заради извршување на овластувањата од ставот (1) на овој член, ги назначува раководните лица на Оперативниот тим како и на пониските нивоа во организационата структура кои го вршат секојдневното водење на работењето на друштвото во согласност со одлуките на Одборот на директори, Претседателот на Одборот на директори, како и неговите одлуки, насоки и налози на начин предвиден со одредбите од овој Статут.

Член 93

(1) Неизвршните членови на Одборот на директори, покрај овластувањата што со овој закон им се определени во вршењето на правото на надзор над водењето на работењето од страна на извршните членови, имаат право да вршат увид и да ги проверуваат книгите и документите на друштвото, како и имотот, особено благајната на друштвото и хартиите од вредност и стока, записниците, одлуките, налозите и сите други документи. Неизвршните членови за вршење одделни стручни работи од надзорот можат да задолжат кое било вработено лице во друштвото или друго стручно лице.

(2) Во вршењето на надзорот, Претседателот на Одборот на директори или кој било неизвршен член, овластениот ревизор или друго лице определено со Статутот или акционери

кои претставуваат најмалку една десеттина од акциите со право на глас, можат да бараат свикување состанок на Одборот на директори. Барањето се доставува до Претседателот на Одборот на директори.

Член 94

(1) Одборот на директорите не може да ги пренесе врз извршните членови овластувањата кога се одлучува за:

- 1) затворање (престанување) или пренос на претпријатие или на негов дел што учествува со над 10% во приходот на друштвото;
- 2) намалување или проширување на предметот на работење на друштвото;
- 3) суштествени внатрешни организациони промени на друштвото што се определуваат со акт на друштвото;
- 4) воспоставување долгорочна соработка со други друштва од суштествено значење за друштвото или нејзино прекинување;
- 5) основање и престанување на трговско друштво што учествува со над една десеттина во основната главнина на друштвото и
- 6) основање и престанување на подружници на друштвото.

(2) Со статутот може да се забрани пренесување овластувања врз извршните членови и за одлучување за други прашања од надлежноста на Одборот.

(3) Забраните предвидени со ставовите (1) и (2) од овој член не можат да се истакнуваат спрема трети лица, освен ако друштвото докаже дека третото лице знаело за тоа или, со оглед на сите околности, морало да знае за тоа.

Член 95

(1) Одборот на директори, во текот на годината, задолжително одржува најмалку четири редовни состаноци и тоа на секои три месеца, при што еден од нив мора задолжително да се одржи во рок од еден месец пред одржувањето на годишното Собрание.

СОБРАНИЕ НА ДРУШТВОТО

Член 96

(1) Акционерите своите права во Друштвото ги остваруваат на собранието.

(2) На секој акционер запишан во акционерската книга, од денот на уписот, му припаѓа право на учество во работата на собранието и право на глас, освен ако со Законот за трговски друштва поинаку не е определено.

(3) Членовите на Одборот на директори учествуваат во работата на собранието без право на глас, освен ако не се акционери.

Член 97

(1) Собранието одлучува само за прашањата изречно определени со Законот за трговските друштва и со овај Статут, а особено за:

- 1) измена на Статутот,
- 2) одобрување на годишната сметка, на финансиските извештаи и на годишниот извештај за работата на Друштвото во предходната деловна година и одлучување за распределбата на добивката,
- 3) избор и отповикување на членовите на членовите на Одборот на директори,
- 4) одобрување на работата и на водење на работењето со Друштвото на членовите на Одборот на директори,
- 5) промена на правата врзани за одделни родови и класи акции,

- 6) зголемување и намалување на основната главнина на Друштвото,
- 7) издавање акции и други хартии од вредност,
- 8) назначување овластен ревизор за ревизија на годишната сметка и на финансиските извештаи ако Друштвото има обврска да ги подготвува,
- 9) преобразба на Друштвото во друга форма на Друштвото, како и за статусните промени на Друштвото и
- 10) престанување на Друштвото.

(2) Собранието избира претседавач со седницата на собранието, записничар и двајца акционери - заверувачи на записникот, освен ако записникот не го води нотар. Собранието избира и комисија за спроведување тајно гласање и други физички лица (бројачи на гласови и други) ако тоа е потребно за вршење други работи коишто го овозможуваат непреченото одвивање на работата на собранието на начин и според условите определени со Законот за трговски друштва и овој Статут.

(3) Ако собранието одлучува за измена на податок што во согласност со членот 298 од Законот за трговски друштва се запишува во трговскиот регистар. Записникот за одноското собрание го води нотар.

(4) Собранието не може да одлучува за прашања од областа на управувањето, односно од областа на водењето на Друштвото што се надлежност на органот на управување, освен ако тоа со Закон поинаку не е определено.

Член 98

(1) Годишното собрание го свикува Одборот на директори најдоцна три месеци по составувањето на годишната сметка, на финансиските извештаи и на годишниот извештај за работата на Друштвото во предходната деловна година, а не подоцна од шест месеца од завршувањето на календарската година или 14 месеца од одржувањето на последното годишно собрание.

(2) На годишното собрание:

- 1) се разгледуваат и се усвојуваат годишната сметка, финансиските извештаи и годишниот извештај за работата на Друштвото во предходната деловна година,
- 2) се одлучува за употребата на чистата добивка или за покривање на загубата и
- 3) се одобрува работата на членовите на Одборот на директори.

(3) Ако Одборот на директори не го свика годишното собрание навреме, собранието без одлагање го свикуваа неизвршните членови на Одборот на директори.

(4) Ако годишното собрание не го свикаат неизвршните членови на Одборот на директори или ако од кои било други причини не се одржи во рокот определен во ставот (1) на овој член, одлука за свикување на годишното собрание може да донесе судот по предлог на кој било акционер.

(5) Годишното собрание по завршувањето на деловната година, задолжително одлучува за одобрување на работата и водењето на работењето на Друштвото од страна на членовите на Одборот на директори. За одобрување на работата на Одборот на директори на Друштвото се гласа одделно за секој член на органот.

(6) Расправата и одобрувањето на работата на Одборот на директори, односно за начинот на водење на работењето на Друштвото мора да биде поврзана со расправата за годишната сметка, финансиски извештаи и годишниот извештај за работата на Друштвото во предходната деловна година.

(7) Во годишниот извештај за работата на Друштвото во предходната деловна година, Одборот на директори има обврска објективно да ги презентира и да ги објасни главните фактори и околностите коишто влијаеле на определувањето на работењето, вклучувајќи ги и промените во опкружувањето во чишто рамки Друштвото дејствува, одговорот на Друштвото на тие промени и нивното влијание, политиката на вложувања за одржување и за поддршка на

успешноста во работењето на Друштвото, вклучувајќи ја и политиката на дивиденди, изворите на средствата на Друштвото, политиката на односот на долгорочниот долг спрема основната главнина и политиката на управување со ризикот, големите зделки и зделките со заинтересирана страна, како и средствата на Друштвото чијашто вредност не е одразена во билансот на состојбата според меѓународните сметководствени стандарди, изгледите за идниот развој на Друштвото и неговиот деловен потфат, активностите во сферата на истражувањето и развојот, како и информациите во врска со стекнувањето сопствени удели или акции, во зависност од релевантните околности. Во годишниот извештај на Друштвото се објавуваат и примањата на секој член на Одборот на директори (плата, надоместоци на плата, надоместок, бонус, осигурувања и други права).

(8) Ако годишното собрание не ја одобри работата на Одборот на директори или на некои од членовите на овој орган на истата седница, собранието може да одлучи да пристапи кон избор на сите членови на Одборот на директори или кон избор на нови членови на овој орган на местото на оние на кои собранието не им ја одобрило работата. Собранието може да одлучи членовите на Одборот на директори на кои им ја одобрило работата да продолжат да ги вршат неодложните работи во Друштвото до изборот на полниот состав на овие органи што се врши на продолжена седница што се одржува во рок не пократок од осум дена и не подолг од 15 дена од денот на објавувањето на датумот на којшто ќе продолжи седницата на годишното собрание. Денот на одржувањето на продолжената седница се објавува во дневен весник.

(9) Одлуката за одобрување на работата на сите членови на Одборот на директори не го исклучува правото да се бара надомест на штета.

(10) Одредбите од Законот за трговски друштва со коишто се уредува собранието се применуваат и на годишното собрание освен ако со Законот за трговски друштва поинаку не е определено.

Член 99

(1) Кога тоа го бара интересот на Друштвото и на акционерите, во времето меѓу две годишни собранија, може да се свика собрание.

(2) Одборот на директори, односно неизвршните членови на одборот на директори можат, со мнозинство гласови од своите членови, кога тоа е предвидено со овој Статут или Законот за трговските друштва, по своја иницијатива или по барање на акционер, да донесат одлука за свикнување собрание.

(3) Барање за свикнување собрание можат да поднесат акционери кои имаат мајмалку една десетина од сите акции со право на глас. Во барањето што го поднесуваат по писмен пат, акционерите кои бараат свикнување собрание мораат да ги наведат целта и причините за свикнување на собранието, своето име и презиме, место на живеење и ЕМБГ, односно фирмата, седиштето и МБС ако акционерот е правно лице. Кон барањето акционерите доставуваат и извод од акционерската книга издадена од Централниот депозитор за хартии од вредност во којшто е наведен бројот на акциите со право на глас коишто ги поседуваат во Друштвото.

(4) Барањето се доставува до Одборот на директори во седиштето на Друштвото. Барањето може да биде содржано во еден документ или во два или повеќе документа потпишани од акционерите кои имаат најмалку една десетина од вкупниот број на акциите со право на глас.

(5) Одборот на директори, во рок од осум дена од денот на приемот на барањето на акционерите за свикнување собрание, донесува одлука за прифаќање или за одбивање на барањето. Во одлуката за одбивање на барањето мора да се наведат причините поради коишто е така одлучено.

(6) Ако по барањето на акционери кои имаат мнозинство од сите акции со право на глас Одборот на директори не свика собрание во рок од 24 часа од денот на поднесувањето на барањето, акционерите можат да поднесат предлог за свикнување собрание до судот.

Член 100

(1) Собранието може да донесе одлука за свикување на седница на собрание која не е редовна годишна седница со јавен повик во рок кој не може да биде подоцна од четиринаесеттиот ден пред денот на кој треба да се одржи седницата на собранието, ако друштвото има воспоставено или користи електронски систем со кој му се овозможува на секој акционер електронски да гласа.

(2) Одлуката за свикување на седница на собрание, собранието на друштвото ја донесува со мнозинство гласови кое не може да изнесува помалку од две третини од акциите со право на глас претставени на собрание и рокот за нејзиното важење не може да биде подоцна од одржувањето на првото наредно годишно собрание на друштвото.

(3) Ако седницата на собранието свикана на начин како што е пропишано во ставот (1) од овој член нема да се одржи поради немање кворум, во рок кој не е подолг од 15 дена од денот на којшто требало да се одржи уредно свиканата седницата на собранието, се закажува нов датум за одржување на собранието (одложена седница на собрание).

(4) Свикувањето на одложената седница на собранието, како и секое наредно свикување може да биде во рок којшто е различен од рокот определен во ставот (1) на овој член под услов да не е ставена нова точка на дневниот ред и ако изминале најмалку десет дена од датумот кога е извршено последното свикување и датумот кога требало да се одржи седницата на собранието.

(5) Трошоците за објавување на јавниот повик за свикување на седница на собранието на друштвото, паѓаат на товар на друштвото.

Член 101

(1) Собранието се свикува со објавување јавен повик до акционерите.

(2) Јавниот повик се објавува на половина страница во најмалку еден дневен весник што излегува на целата територија на Република Македонија. Содржината на јавниот повик Друштвото ја објавува и на насловната страница од својата официјална интернет страница и на интернет страницата на берзата.

(3) Рокот којшто тече од денот на објавувањето на јавниот повик, до денот на одржувањето на собранието не може да биде пократок од 30 дена до денот на одржувањето на собранието.

Член 102

(1) Во јавниот повик, односно во поканата за одржување на седница на собрание на друштво се означува датумот и часот на одржување на седницата, се наведува местото на одржување на седницата и се прикажува предложениот дневен ред на седницата на собранието.

(2) Јавниот повик од ставот (1) на овој член содржи опис на постапките според кои акционерите учествуваат и гласаат на седница на собранието, а особено за тоа како:

1) акционерите можат да вклучат точки во дневниот ред на собранието и да предлагаат одлуки со информација за тоа како истото можат да го прават откако ќе им се достави поканата, односно откако ќе се објави повикот,

2) акционерите можат да поставуваат прашања до друштвото за точките од дневниот ред на седницата на собранието и со информација за рокот до кој тоа можат да го сторат. Јавниот повик ги содржи само последните рокови до кои може да се предлагаат точки на дневниот ред, поставуваат прашања, односно да се предлагаат одлуки.

3) на официјалната интернет страница на друштвото можат да се најдат детални информации за начинот на предлагање точки на дневниот ред, поставување прашања и предлагање одлуки од страна на акционерите;

4) се одвива постапката за гласање преку полномошник, како ќе им се направат достапни обрасците за гласање преку полномошник на акционерите кога друштвото има подготвено такви

обрасци и информација за тоа како друштвото е подготвено да ги прими електронски известувањата од страна на акционерите за дадени овластувања на полномошници и

5) се одвива постапката за гласање со кореспонденција или електронски кога друштвото овозможува такво гласање.

(3) Во јавниот повик од ставот (1) на овој член треба да биде наведена адресата на официјалната интернет страница на друштвото на која ќе бидат достапни потребните информации.

Член 103

(1) Во период кој не може да започне подоцна од триесеттиот ден пред денот на одржување на седница на собранието на друштвото, како и на денот на одржувањето на седницата на собранието Друштвото на својата интернет страница ги објавува најмалку следниве информации:

1) Содржината на јавниот повик, односно поканата за свикување на седница на собрание на друштвото;

2) Вкупниот број на акции и вкупниот број на гласачки права кои произлегуваат од акциите со право на глас на денот на објавата на јавниот повик, вклучително и вкупен број на акции од секој род и класа;

3) Документи и материјали кои ќе се разгледуваат на седницата на собранието на друштвото;

4) Предложените одлуки за донесување или каде што такви нема предложено, мислења на овластен орган или тело на друштвото по секоја точка од предложениот дневен ред на седницата на собранието на друштвото;

5) Предложените одлуки од акционерите кои друштвото веднаш откако ќе ги прими треба да ги објави и

6) Обрасците за гласање преку полномошник и обрасците за гласање со кореспонденција подготвени за преземање електронски од страна на акционерите. Во случај ако друштвото на акционерите не им ги направи обрасците достапни за електронско преземање од неговата интернет страница, тогаш на истата страница Друштвото објавува како обрасците можат да се добијат во писмена форма и на свој трошок, а по барање на акционер, ги доставува обрасците.

(2) Во случај ако се свикува седница на собрание на друштвото врз основа на членот 100 од овој Статут, а јавниот повик е објавен подоцна од триесеттиот ден пред денот на одржувањето на седницата, рокот од ставот (1) на овој член се утврдува согласно со членот 100 од овој Статут.

Член 104

(1) За прашањата за кои со Закон или со овој Статут е определено да се врши известување, односно доставување материјал и друга информација од Друштвото до акционерите и до Друштвото, тоа мора да биде извршено преку препорачана пратка, телеграма, факс, електронска пошта или дневен весник.

(2) Известувањето, односно доставувањето материјал и друга информација од ставот (1) на овој член од Друштвото до акционерите се смета дека е извршено ако е:

1) испратено со препорачана пратка или со телеграма преку пошта, на местото на живеење пријавено од страна на акционерот во Централниот депозитор за хартии од вредност, или

2) испратено преку факс, на електронска пошта, или на електронска адреса, пријавена од страна на акционери, или

3) објавено во дневен весник.

(3) Известувањето, односно доставувањето материјал и друга информација од ставот (1) на овој член од Друштвото до акционерите се смета дека е примено кога е:

1) пристигнато на местото на живеење на акционерот и запишано во акционерската книга;

2) лично достапно, односно примено од овластено лице на Друштвото, член на Одборот на директори, односно од акционер кој е физичко лице;

3) примено по електронски пат кај којшто може да се потврди испраќањето и приемот и

4) во потврдата е наведен денот за предавање препорачана пратка или испраќање телеграма вклучувајќи ги и случаите на испратена, а не примена и подигната препорачана пратка, односно телеграма.

(4) Известувањето, односно доставувањето материјал и друга информација од акционер до Друштвото се смета дека е примено:

1) кога е пристигнато во седиштето на Друштвото коешто е запишано во трговскиот регистар,

2) кога лично е примено од овластено лице на Друштвото, односно од член на Одборот на директори,

3) кога е примено по електронски пат кај којшто може да се потврди испраќањето и приемот и

4) со денот наведен во потврдата за предавање препорачана пратка или за испраќање телеграма вклучувајќи ги и случаите на испратена, а не примена и подигната препорачана пратка, односно телеграма.

Член 105

(1) Собранието може да одлучува само за прашања коишто се уредно ставени на дневен ред.

(2) Собранието може да расправа, без право на одлучување, и за прашања коишто не се уредно ставени на дневен ред.

(3) Секој акционер има право во кое било време да поднесува иницијатива за вклучување точки во дневниот ред на собрание коешто ќе биде свикано.

(4) Акционери кои поединечно или заедно поседуваат најмалку 5% од вкупниот број на акции со право на глас можат да предложат дополнување на дневниот ред со барање за вклучување нови точки ако истовремено приложат и образложение за предложената точка за дополнување на дневниот ред или ако предложат одлука по предложената точка. Предлагањето точки на дневен ред друштвата можат да го овозможат да се врши со електронски средства.

(5) Акционери кои поединечно или заедно поседуваат 5% од вкупниот број на акции со право на глас имаат право по писмен пат да предложат за усвојување одлуки по секоја од точките кои се вклучени или ќе бидат вклучени во дневниот ред на седницата на собранието на друштвото. Предлагањето одлуки друштвата можат да го овозможат да се врши со електронски средства.

(6) Барањето за вклучување на една или повеќе точки во дневниот ред на собрание коешто е свикано се испраќа до свикувачот на собранието, односно до лицето определено од судот да свика собрание, во согласност со овој Закон, и тоа во рок од осум дена од денот кога е испратена поканата, односно од денот кога е објавен јавниот повик за учество на собранието.

(7) Барањето за вклучување една или повеќе точки во дневниот ред на собрание коешто е свикано не може да се одбие, освен во случаите ако:

1) акционерот, односно акционерите го пропуштиле рокот од ставот (5) на овој член;

2) акционерот, односно акционерите не поседуваат доволен број акции со право на глас во Друштвото, во согласност со ставот (4) од овој член;

3) предлогот не ги исполнува другите услови предвидени со овој Закон и

4) точката, односно точките коишто се бара да бидат вклучени во дневниот ред на собранието не спаѓаат во надлежност на собранието или не се во согласност со Закон и со овој Статутот.

(8) Ако барањето од ставот (5) на овој член не е ставено на дневен ред, освен во случаите од ставот (6) на овој член, конечна одлука по барањето донесува собранието при усвојувањето на дневниот ред.

(9) Барањето за вклучување на една или повеќе точки во дневниот ред на собранието коешто е свикано и/или предлагањето на одлуки за усвојување се испраќа до Одборот на директори, односно до свикувачот на собранието назначен од судот во согласност со закон во рок од осум дена од денот кога е испратена поканата, односно од денот кога е објавен јавниот повик за одржување на седница на собранието на друштвото.

Член 106

(1) Секој акционер има право да поставува прашања по секоја од точките од дневниот ред на седницата на собранието на друштвото.

(2) Друштвото преку свој овластен орган или застапник е должно да одговори на прашањата што му ги поставуваат акционерите.

(3) Правото да се поставуваат прашања од акционерите и обврската на друштвото да одговори на поставените прашања е претходно условено со потврда на личниот идентитет на акционерите кои поставиле прашања, одржувањето на ред во заседавањето и работата на собранието, или преземање активности за зачувувањето на доверливоста во работењето и деловните интереси на друштвото.

(4) Друштвото може да даде еден збирен одговор на прашањата со иста содржина.

(5) Прашањата поставени од акционерите се сметаат дека се одговорени ако одговорите се достапни на интернет страницата на друштвото во формат на прашање и одговор.

(6) Друштвото е должно одговорите на поставените прашања на седница на собранието на друштвото да ги објави на својата интернет страница во формат на прашање и одговор.

Член 107

(1) Акционер може да овласти со полномошно друго физичко или правно лице како свој полномошник на седница на собрание на друштво (во натамошниот текст: полномошник), коешто ќе учествува и ќе гласа на седницата на собранието во негово име. Полномошникот ги ужива истите права, како и акционерот од кого е овластен со полномошното, вклучително да се јави за збор, да води дискусија и да поставува прашања на седницата на собранието на друштвото.

(2) Акционерот е должен да го информира Друштво по писмен пат за назначувањето на свој полномошник на седница на собрание на друштвото.

(3) Ако полномошното не содржи ограничувања или инструкции за гласање, полномошникот може да гласа по сопствена определба, но секогаш водејќи сметка за интересите на акционерот кој му го дал полномошното.

(4) Овластување на полномошник на седница на собрание на друштвото се дава во писмена форма и заверено на нотар.

(5) Полномошно може да се даде само за една седница на собранието на друштвото.

(6) Полномошникот може да добие овластување од еден или повеќе акционери и бројот на акционери кои можат да овластат исто лице за полномошник не е ограничен.

(7) Полномошникот е должен да води запис за добиените инструкции за гласање ако имало такви и да ги чува најмалку една година од денот на одржувањето на седницата на собранието на друштвото на која тој учествувал и гласал, како и да потврди дека ги извршил тие инструкции ако тоа му го побара друштвото или акционерот од кого добил овластување.

(8) Кога полномошникот е ополномоштен од неколку акционери, тој може да дејствува и да гласа за одреден акционер поинаку отколку за друг акционер.

(9) Полномошното може да се откаже еднострано, без наведување на причините од акционерот или од полномошникот, со доставување писмено известување до другата страна. Ако акционерот лично го евидентира своето присуство на седницата на собранието со сите акции кои ги поседува и изјави самиот дека ќе расправа, одлучува и гласа со сите акции кои ги поседува, се смета дека полномошното за таа седница на собрание на полномошникот му е откажано и акционерот може своето право на глас да го остварува лично и без ограничување.

Член 108

(1) Секој акционер може да овласти, со полномошно, свој полномошник на собранието (во натамошниот текст: полномошник).

(2) Овластувањето на полномошникот од ставот (1) на овој член се дава со потпишување на писмено полномошно без обврска истото да биде заверено кај нотар.

(3) За полномошник не може да биде определен:

- 1) член на Одборот на директори или член на неговото потесно семејство,
- 2) раководно лице во Друштвото или член на неговото потесно семејство,
- 3) член на Одборот на директори, од поврзани или зависни друштва со Друштвото,

4) застапник по Закон или друго овластено физичко лице од друго правно лице што е во сопственост на Друштвото,

(4) Полномошното, по правило, се издава за едно собрание.

(5) Ако полномошното не содржи ограничувања или налог, полномошникот може да гласа по сопствена определба, но секогаш водејќи сметка за интересите на акционерот кој го дал полномошното.

(6) Полномошното може да се откаже еднострано, без наведување на причините, од акционерот или од полномошникот, со доставување писмено известување до другата страна. Ако акционерот лично го евидентира своето присуство на собранието се смета дека полномошното за тоа собрание на полномошникот му е откажано и акционерот може своето право на глас да го остварува без ограничување - лично.

(7) Давањето и откажувањето на полномошното се врши само според одредбите од овој член.

Член 109

(1) Друштвото не смее да ги ограничува лицата да бидат полномошници на собрание, освен кога кај нив постои состојба на конфликт на интерес во смисла на ставот (2) од овој член.

(2) Состојба на конфликт на интерес постои кога има ризик лицето да има интерес поинаков од интересот на акционерот од кого добило овластување да биде негов полномошник, а особено во случај кога лицето е:

1) член на Одборот на директори на друштвото, вклучително и членовите на неговото потесно семејство;

2) раководно лице во друштвото или член на неговото потесно семејство;

3) член на Одборот на директори, вработен или овластен ревизор на поврзани или зависни друштва со друштвото, вклучително и членовите на неговото потесно семејство;

4) застапник по закон или друго овластено физичко лице од друштво или од друго правно лице што е во сопственост на друштвото и

5) вработен или овластен ревизор во друштвото.

(3) Во случај кога постои конфликт на интерес во смисла на одредбите од ставот (2) на овој член, лицето не може да биде полномошник.

(4) По исклучок од ставот (3) на овој член, за полномошник на собрание можат да бидат овластени лица кај кои има конфликт на интерес во смисла на ставот (2) од овој член, само под услов ако тие:

1) претходно им обелодениле на акционерите дека кај нив има конфликт на интерес и

2) добиле конкретни инструкции за гласање во писмена форма од акционерите од кои се овластени да бидат нивни полномошници за секоја предложена одлука за гласање по точките на дневниот ред на седницата на собранието за која им важи полномошното.

(5) По исклучок од ставот (3) на овој член правни лица можат да овластат со полномошно лице кое е член на нивен орган на управување или е вработен кај нив, да учествува и да гласа на седница на собрание.

(6) Секој може да го извести друштвото од ставот (4) на овој член за постоење на конфликт на интерес кај кое било лице кое има добиено полномошно од акционер. Одборот на директори на друштвото по добивањето на информација за постоење на конфликт на интерес кај едно лице задолжително мора да ја провери таа информација и да побара од лицето за кое друштвото е известно дека кај него постои конфликт на интерес да му ги обелодени сите информации во врска со можното постоење на таквата состојба.

(7) Друштвото од ставот (4) на овој член без одлагање на својата интернет страница го објавува идентитетот и причините за постоење на конфликт на интерес кај полномошниците.

(8) Полномошното дадено согласно со ставот (4) од овој член на лице кај кое постои конфликт на интерес согласно со ставот (2) на овој член важи од денот кога ќе се објави идентитетот на лицето со причината за постоење на конфликт на интерес на интернет страницата на Друштвото.

(9) Дејствијата извршени од полномошници кај кои постоел конфликт на интерес, но истиот не им бил претходно обелоденет на акционерите од кои биле овластени како полномошници, како и на друштвото ќе се сметаат за лица на кои не им е дадено полномошно.

Член 110

(1) Акционерите можат да овластат полномошник на седница на собрание на друштвото со давање полномошно во писмена форма без обврска да го заверат полномошното кај нотар. Акционерите треба веднаш да го известат друштвото за секое полномошно дадено во писмена форма. Акционер кој нема да го извести друштвото за даденото полномошно ќе се смета дека не го дал полномошното.

(2) Ако друштвото има утврдено образец за давање полномошно во писмена форма, тогаш образецот треба да биде испратен на трошок на друштвото лично до секој акционер или да се направи достапен за преземање од интернет страницата на друштвото на начин што акционерите би можеле да го преземат електронски за да го отпечатат, пополнат и потпишат. Кога акционер од која било причина технички не може да го преземе образецот за давање полномошно од интернет страницата на друштвото или ако му бил испратен лично по пошта, а образецот не го примил, тој може да користи и други видови обрасци за давање полномошно во писмена форма.

(3) Друштвото ќе го уважи полномошно дадено во писмена форма ако било писмено известно од акционерот давател на полномошното. Друштвото може да бара утврдување на личниот идентитет на акционерот како услов за уважување на полномошното, односно за верификација на инструкциите за гласање ако такви му се дадени на полномошникот, но не смее да бара полномошното да се завери од нотар или да биде потврдено од домашен или странски надлежен орган како услов за уважување на полномошното, односно инструкциите за гласање.

(4) Одредбите на овој член соодветно се применуваат и на откажувањето на полномошно по писмен пат.

Член 111

(1) Акционерите можат да овластат полномошници и/или на истите да им дадат инструкции за гласање на електронски начин.

(2) Во сличајот од ставот (1) на овој член Друштвото е должно на акционерите да им обезбеди користење на електронски систем преку кој акционерите ќе можат да се регистрираат, да овластуваат свои полномошници и на истите да им даваат инструкции за гласање на седницата на собранието на друштвото.

(3) Одредбите од овој член соодветно се применуваат и на откажувањето на полномошно на електронски начин.

Член 112

(1) Физичко или правно лице кое е акционер согласно со одредбите од овој Статут, може да презема дејства за време на вршењето на неговата дејност за сметка на друго физичко или правно лице (во натамошниот текст: клиент). Лицето кое презема дејства во име на еден или повеќе клиенти, го обелоденува на друштвото идентитетот на секој свој клиент и бројот на акциите чие право на глас го остварува за сметка на секој клиент, како и содржината на овластувањето и инструкциите за гласање ако такви инструкции примил од клиентот. Друштвото не може да бара нотарска заверка или потврда од домашен или странски орган на документите со кои ќе се врши обелоденувањето.

(2) Лицето од ставот (1) на овој член може да гласа поинаку за едни акции со право на глас од други акции со право на глас за сметка на ист клиент.

Член 113

(1) Друштвото е должно за секоја одлука за која се гласало на седница на собранието на друштвото да го утврди вкупниот број на акции за кои биле дадени важечки гласови, вкупниот број на важечки гласови и делот од основната главнина кој го претставуваат тие и бројот на гласови дадени „за“, „против“ и „воздржан“ за секоја одлука што е предмет на гласање на собранието.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, ако ниту еден акционер не стави забелешка на гласањето, односно не побара целосен отчет за резултатите од гласањето, друштвото може да ги утврди резултатите од гласањето само до степен потребен за да се прикаже дека потребното мнозинство за секоја одлука е постигнато.

(3) Во рок од 15 дена од денот на одржаната седница на собранието, друштвото на својата интернет страница ќе ги објави резултатите од гласањето на начин како што е пропишано со ставот (1) на овој член.

Член 114

(1) Собранието може да работи (кворум за работа) ако на седницата присуствуваат верификувани учесници на собранието кои поседуваат најмалку мнозинство од вкупниот број на акциите со право на глас.

(2) Ако на собранието не се обезбеди кворум од ставот (1) на овој член собранието не може да почне со работа. За време што не е подолго од 15 дена од денот за којшто е закажано одржувањето на собранието коешто немало кворум за работа се закажува нов термин за одржување на собранието (презакажано собрание) коешто и се одржува во овој рок. Новиот термин за одржување на презакажаното собрание се објавува на начин на којшто е објавено свикнувањето на собранието коешто немало кворум за работа.

(3) Учеството на презакажаното собрание повторно не се пријавува. Пред да се започне со работа на презакажаното собрание се пристапува кон потпишување на списокот, со што секој присутен го верификува своето присуство на презакажаното собрание. Потпишаниот список со свој потпис го заверува Претседавачот на собранието и записничарот. По заверката на списокот,

претседавачот со собранието го констатира присуството на пријавените акционери, односно на нивните полномошници, односно кворумот за работа на собранието.

(4) Секој верификуван учесник на презакажано собрание може да бара копија на потпишаниот список на свој трошок.

(5) На презакажаното собрание може да се одлучува само по прашањата утврдени во дневниот ред за првото свикување на собранието без оглед на бројот на присутните акционери и бројот на акциите што ги имаат. На презакажаното собрание не може да се одлучува за прашањата за коишто, според овој Статут, се одлучува со поголемо мнозинство од мнозинството од кворумот од ставот (1) на овој член.

Член 115

(1) Одлуките на собранието се донесуваат со мнозинство од акциите со право на глас претставени на седницата на собранието.

Член 116

(1) Со седницата на собранието претседава претседавач (во понатамошниот текст: претседавач на собрание). Претседавачот со собранието го определува редоследот на работата и го одржува редот на седницата на собранието, а може да утврди и правила за водење на седницата на собранието.

(2) Претседавачот со собранието се избира за секое одделно собрание.

(3) Мандатот на претседавачот со собранието трае до изборот на претседавачот на наредното собрание коешто треба да биде одржано.

(4) За претседавач со собранието може да биде избран секој акционер или лице коешто застапува акционер. За претседавач со собранието не може да биде избран член на Одборот на директори.

Член 117

(1) Ако дојде до прекин на седница на собрание што започнало со работа, присутните акционери на седницата на собранието можат да одлучат собранието да продолжи со работа во време и место коешто се определува со мнозинство гласови од кворумот за работа на собранието, (продолжување на прекината седница на собранието). Одложувањето не може да биде подолго од осум дена од денот на прекилот.

(2) Ако дојде до прекин на седница на собрание што започнало со работа, а собранието не донело одлука за продолжување со работа, во согласност со ставот (1) од овој член, претседавачот со собранието го определува времето и местото на продолжувањето на прекинатата седница на собранието.

(3) Учеството на продолжувањето на прекината седница на собранието повторно не се пријавува. Акционерот кој не го пријавил учеството на собранието чијашто седница е прекината има право да го пријави своето учество пред почетокот на продолжената седница според состојбата во акционерската книга. На почетокот од работата на продолжената седница на собранието се пристапува кон повторно потпишување на списокот на пријавените акционери, односно на полномошниците, со што секој присутен го верификува своето присуство на продолжението на прекинатата седница на собранието.

(4) Потпишаниот список, со свој потпис, повторно го заверуваат претседавачот со собранието и записничарот. По заверувањето на списокот претседавачот со собранието го констатира кворумот за работа на продолжението на прекинатата седница на собранието.

(5) Заверениот список од ставот (4) на овој член им се дава на увид на сите учесници на продолжението на прекинатата седница на собранието пред првото гласање. Секој верификуван учесник на собранието може да бара копија на потпишаниот список на свој трошок.

(6) Ако на продолжената седница на собранието нема кворум за работа или таа не се одржи во рок од ставот (1) на овој член, се закажува ново собрание според условите, начинот и постапката определени со овој Статут.

(7) Одлуките донесени на собранието коешто по започнувањето со работа ја прекинало работата, без разлика на тоа дали ќе продолжи со работа, се сметаат за полноважни. На седницата на којашто собранието продолжило да работи, собранието расправа и одлучува само по точките коишто не се разгледувани и по кои што не е одлучувано.

Член 118

(1) Правото на глас се стекнува со целосна уплата на паричен влог, односно со целосно внесување непаричен влог.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, правото на глас се стекнува и кога за акцијата ќе се уплати најмалиот износ на влогот определен со Законот или со овај Статут. За акцијата за којашто ќе се уплати најмалиот износ на влогот определен со Законот и со овој Статут се стекнува право на еден глас. За поголемите влогови соодносот на стекнатите права се определува сразмерно на износот на она што е уплатено. Во овие случаи, деловите на гласовите се групираат само во полни гласови.

(3) Ако ниедна акција не е уплатена во целост, правото на глас се определува сразмерно на износот на уплатените влогови. Притоа уплатата на најмалиот износ на влогот дава право на еден глас. Во овие случаи, деловите на гласовите се земаат предвид само тогаш ако на акционерот кој има право на глас му даваат полни гласови.

Член 119

(1) Со давање на акциите во залог, акционерот не го губи правото на глас.

(2) За акциите во сопственост на малолетник или на друго деловно неспособно лице, правото на глас го остварува неговиот Законски застапник, односно старател, лично или преку полномошник, определен со писмено полномошно заверено кај нотар.

(3) За акциите во сопственост на починато лице, до завршувањето на оставинската постапка, правото на глас го остварува заедничкиот застапник определен од наследниците на починатиот со писмено полномошно заверено кај нотар.

(4) За Друштвото во ликвидација или во стечај коешто има акции во друго правно лице, гласа ликвидаторот, односно стечајниот управник или од нив определениот полномошник заверен кај нотар.

Член 120

(1) На собранието акционер не може да гласа за одлука што го ослободува лично од обврска, од некое побарување, коешто Друштвото го има спрема него или од одговорност или кога му се признава некаква предност или привилегија на сметка на Друштвото, односно кога се гласа за одлука да се поведе судска или друга постапка против него, освен ако со Закон поинаку не е определено. Во овие случаи, акционерот не може да го остварува правото на глас, ниту лично ниту преку полномошник.

(2) Ако акционерот постапи спротивно на ставот (1) од овој член, одговара за штета којашто Друштвото ќе ја претрпи, освен ако докаже дека мнозинството би било постигнато и без неговиот глас.

(3) Ништовен е договорот со кој акционерот се обврзува да го врши правото на глас според упатство на Одборот на директори. Ништовен е и договорот со кој акционерот се обврзува да гласа за секој предлог на Одборот на директори на Друштвото.

Член 121

(1) Ако со Законот и со овој Статут поинаку не е определено, а собранието самото не определи посебен начин на гласање или тајно гласање, начинот на гласањето го определува претседавачот со собранието. За броењето на гласовите собранието избира најмалку еден бројач на гласови.

(2) За сите избори на член на Одборот на директори, или за отповикување на членовите на Одборот на директори, гласањето е јавно.

(3) По барање на еден или на повеќе акционери кои имаат најмалку една десеттина од вкупниот број на акциите со право на глас, се пристапува кон трајно гласање.

(4) Акционерите можат да гласаат на свикано собрание преку телефон или преку друго соодветно електронско средство, коешто е дел од јавна комуникациска мрежа и преку којшто може, на сигурен начин да се утврди идентитетот на секој акционер, правото на глас, начинот на воспоставување на комуникациска врска меѓу Друштвото и акционерите и тоа така што гласањето ќе биде достапно на секој акционер и ќе може, со сигурност, да се евидентира извршеното барање. Акционерот кој гласа преку телефон или преку друго електронско средство се смета за присутен на собранието, односно го сочинува кворумот за работа и за одлучување на собранието.

(5) Ако на сигурен начин не може да се утврди идентитетот на секој акционер, начинот на воспоставување на комуникациска врска меѓу Друштвото и акционерот и ако гласањето не биде достапно на секој акционер и не може со сигурност да се евидентира кворумот и извршеното гласање, гласањето е ништовно.

Член 122

(1) Тајното гласање го спроведува комисија за спроведување тајно гласање избрана со одлука на собранието. Комисијата мора да биде составена од најмалку три члена од редот на акционерите. Во комисијата не може да се избере акционер, односно друго лице кое е член на Одборот на директори на Друштвото, ниту претседавачот со собранието на коешто се врши тајното гласање. Комисијата за спроведување тајно гласање е должна да работи непристрасно и праведно.

(2) Комисијата ја определува содржината на гласачките ливчина, се грижи за умножување на гласачките ливчиња, ги нумерира гласачките ливчина, ги пребројува гласовите и поднесува писмен извештај за спроведеното тајно гласање во којшто утврдува колку ливчиња биле употребени за спроведеното тајно гласање, колку ливчиња останале неупотребени и ги утврдува резултатите од гласањето. Извештајот за спроведеното тајно гласање го потпишуваат сите членови на комисијата.

(3) Гласачкото ливче мора да ги содржи имињата и презимињата на сите кандидати кои се избираат со тајното гласање.

(4) Кога се врши тајно гласање, ливчето за гласање мора да ги содржи прашањата за коишто ќе се гласа, опцијата за гласање “за”, “против”, “воздржан” за секое прашање или група на прашања или друга јасна опција, како и објаснување за начинот на којшто се врши тајното гласање.

(5) Гласачките ливчина (употребените и неупотребените), извештајот за спроведеното гласање и другиот избран материјал се чуваат на ист начин како и записниците од собранијата.

Член 123

(1) Друштвото може да им овозможи на акционерите да гласаат со кореспонденција пред денот на одржување на собранието.

(2) Друштвото, пред да им овозможи на акционерите да гласаат со кореспонденција, може да побара претходно тие да го потврдат својот личен идентитет приложувајќи документи за лична идентификација во оригинал или во препис од оригинал по избор на акционерите и без

обврска за акционерите да го заверат кај нотар или да биде потврден од домашен или странски надлежен орган. Друштвото кое има воспоставено систем на внатрешна евиденција и регистрација на акционерите на кои истиот им е достапен, може да го примени тој систем како средство за идентификација на акционерите.

(3) Гласањето со кореспонденција кое е извршено спротивно на одредбите од ставот (2) на овој член е ништовно.

Член 124

(1) Одлуките на собранието влегуваат во сила со денот на донесувањето, освен ако во одлуката не е утврден друг датум на влегување во сила.

Член 125

(1) Кога со одлука на собранието, односно со одлука за измена на Статутот се менува, односно ограничува кое било право врзано за некој род акции, таа одлука се смета за полноважна ако акционерите кои го претставуваат соодветниот род акции дадат согласност со донесување одлука за согласност со мнозинството определено во овој Статут.

(2) Акционерите од ставот (1) на овој член донесуваат одлука за согласност на одделна седница на овие акционери (посебно собрание) или на исто собрание со другите акционери но со одделно гласање (одвоено гласање), освен ако со Закон поинаку не е определено. За свикувањето на одделна седница на посебно собрание и за учеството на неа, за правото на известување, како и за донесувањето на посебните одлуки, важат одредбите на овој Закон што се однесуваат на одлучувањето на собранието. Свикување посебно собрание или одвоено гласање можат да побараат акционери кои имаат најмалку една десеттина од вкупниот број на акциите кои можат да учествуваат во гласањето за донесување одлука за согласност.

Член 126

(1) Ако износот што треба да се плати од дивидендата за приоритетните акции без право на глас не е платен или не е целосно исплатен за една година и ако тоа не се плати дополнително во наредната година, покрај полниот износ на дивидендата за таа година, приоритетните акции без право на глас даваат право на глас се додека не се исплатат тие износи. Во тој случај, приоритетните акции учествуваат и при пресметувањето на кворумот за работа и за одлучување како и акциите со право на глас.

Член 127

(1) За одлука со којашто се укинува повластено право, е потребна согласност на сопствениците на приоритетните акции.

(2) За издавање на приоритетните акции кои при распределбата на добивката или при исплата на дел од остатокот од ликвидационата, односно стечајната маса на Друштвото имаат првенство е потребна согласност на сопствениците на приоритетни акции.

(3) Сопствениците на приоритетни акции ја даваат согласноста со посебна одлука. Одлуката се донесува со мнозинство гласови коешто не може да изнесува под две третини од претставените приоритетни акции.

(4) Ако повластените права бидат укинати, приоритетните акции без право на глас стекнуваат право на глас.

Член 128

(1) Секој акционер може на собранието да бара известување за состојбата на Друштвото и за неговите односи со други друштва, ако известувањето е поврзано со точките на дневниот ред на собранието.

(2) Акционерот на кој му е ускратено известувањето може да побара, во писмена форма, негово прашање, барање и причините поради коишто тој е лишен од известувањето да бидат внесени во записникот од расправата.

(3) Акционер кој нема добиено известување може да бара заштита на своето право на известување од судот. Предлогот се поднесува во рок од 15 дена од денот на одржувањето на собранието.

Член 129

(1) За работата на собранието се води записник којшто содржи податоци за:

- 1) фирмата и седиштето на Друштвото,
- 2) датумот, времето и местото на одржувањето на собранието,
- 3) името на претседавачот со собранието, односно името на записничарот и имињата на членовите на комисијата за гласање, ако се избираат,
- 4) дневниот ред на собранието,
- 5) бројот на присутните акционери, односно полномошниците на акционери и кворумот за работа,
- 6) расправата водена на собранието,
- 7) значајните настани на собранието, како и поднесените предлози,
- 8) одлуките, бројот на гласови “за” и “против” и бројот на воздржаните гласови и
- 9) ограднувањата, односно противењата на акционер, член на Одборот на директори, против некоја одлука ако е изјавено ограднување, односно противење.

(2) За записничар и заверувачи на записник не може да биде избран член на Одборот на директори, ниту претседавачот со собранието.

(3) Записникот се подготвува најдоцна во рок од осум дена од денот на одржувањето на собранието и него го потпишуваат записничарот и претседавачот со собранието, а го заверуваат заверувачи на записник.

(4) Секој акционер може да бара од Одборот на директори, издавање копија на записникот од собранието на негов трошок. Трошокот може да биде поголем од стварните трошоци.

(5) Кога записникот го води нотар, записникот се подготвува најдоцна во рок од три дена од денот на одржувањето на собранието и него го потпишува нотарот и претседавачот со собранието. Копијата од ставот (4) на овој член ја дава нотарот кој го водел записникот.

(6) Записниците заедно со прилозите се чуваат најмалку 10 години.

IX. СЛУЖБА ЗА ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА

Член 130

(1) Одборот на директори е должен да организира служба за внатрешна ревизија, како независна организациска единица во друштвото.

(2) Организациската поставеност, правата, одговорностите и односите со другите организациски единици на друштвото, како и одговорноста и условите за назначување на раководителот на службата за внатрешна ревизија ги уредува Одборот на директори.

(3) Службата за внатрешна ревизија врши постојана и целосна ревизија на законитоста, правилноста и ажурноста на работењето на друштвото преку:

- 1) оценка на адекватноста и ефикасноста на системите за внатрешна контрола;
- 2) оценка на спроведувањето на политиките за управување со ризиците;
- 3) оценка на поставеноста на информатичкиот систем;

- 4) оцена на точноста и веродостојноста на трговските книги и финансиските извештаи;
  - 5) проверка на точноста, веродостојноста и навременоста во известувањето согласно со прописите и
  - 6) следење на почитувањето на прописите, политиките и процедурите на друштвото.
- (4) Службата за внатрешна ревизија ги спроведува своите активности во согласност со принципите и стандардите за внатрешна ревизија и политиката и процедурите за работење на службата.
- (5) Лицата вработени во службата за внатрешна ревизија извршуваат работи само на службата.
- (6) Вработените во друштвото се должни на лицата кои се вработени во службата за внатрешна ревизија да им овозможат увид во документацијата со која располагаат и да им ги дадат сите потребни информации.

Член 131

- (1) Службата за внатрешна ревизија изготвува годишен план за работа што го одобрува Одборот на директори.
- (2) Во планот од ставот (1) на овој член задолжително се наведува предметот на ревизија со опис на содржината на планираната ревизија во одделни области и распоред на контролите во текот на годината со планирано времетраење за спроведување на контролите.

Член 132

- (1) Службата за внатрешна ревизија е должна за своето работење да изработи полугодишен и годишен извештај и да ги достави до Одборот на директори.
- (2) Полугодишниот и годишниот извештај од ставот (1) на овој член содржат:
- 1) опис на извршените ревизии на работењето на друштвото;
  - 2) оцена на адекватноста и ефикасноста на системите за внатрешна контрола;
  - 3) наоди и предложени мерки на службата за внатрешна ревизија и
  - 4) оцена на спроведувањето на мерките предложени од страна на службата за внатрешна ревизија.
- (3) Годишниот извештај од ставот (1) на овој член содржи и:
- 1) оцена на реализацијата на поставените цели со годишниот план за работа;
  - 2) оцена за планираното време за контрола и евентуалното отстапување и
  - 3) информации за извршени други активности.
- (4) Одборот на директори е должен да го достави годишниот извештај на службата за внатрешна ревизија до Собранието на друштвото.

Член 133

- (1) Службата за внатрешна ревизија е должна веднаш да ги извести Одборот на директори доколку во текот на контролата утврди:
- 1) непочитување на стандардите за управување со ризиците поради што постои можност за нарушување на ликвидноста или солвентноста на друштвото и
  - 2) дека органот на управување не ги почитува прописите и општите акти и интерните процедури на друштвото.

X. ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА ОСНОВНАТА ГЛАВНИНА

Член 134

- (1) Зголемувањето на основната главнина на Друштвото може да се врши:

- 1) со влогови,
- 2) со условно зголемување на основната главнина,
- 3) со одобрен капитал и
- 4) од средствата на Друштвото.

Член 135

(1) Зголемувањето на основната главнина се врши со одлука на собранието за зголемување на основната главнина. Одлуката за зголемување на основната главнина има карактер на одлука за измена на Статутот, освен одлуката за зголемување на основната главнина што органот на управување ја донел според одредбата на овој Статут за одобрен капитал.

(2) Ако новоиздадените акции се издаваат со износ повисок од номиналниот износ на акциите, во одлуката за зголемување на основната главнина мора да се одреди износот под којшто акциите не можат да бидат издадени.

(3) Одлуката за зголемување на основната главнина содржи податоци за износот, начинот и датумот на зголемувањето на основната главнина, бројот, родот и класите на акциите, паричните и непаричните влогови врз основа на коишто се преземаат новоиздадените акции и други податоци определени со Закон според соодветниот начин на зголемување на основната главнина.

(4) Одлуката за зголемување на основната главнина се донесува со мнозинство гласови кое не може да изнесува под две третини од акциите со право на глас претставени на собранието.

(5) Ако постојат повеќе родови акции, одлуката од ставот (1) на овој член е полноважна ако се согласат за тоа акционерите од секој род акции. Одлуката за согласност акционерите од секој род акции ја донесуваат со истото мнозинство со коешто е донесена одлуката од ставот (1) на овој член.

Член 136

(1) При зголемување на основната главнина, акционерите имаат право на првенство за запишување на новоиздадените акции од истиот род и класа на акции сразмерно на учеството на нивните акции во основната главнина на друштвото, без разлика на тоа дали новоиздадените акции се продаваат преку банка или преку друга финансиска организација.

(2) Во случај кога друштвото има издадено повеќе родови и класи на акции и ја зголемува основната главнина преку издавање на само еден од родовите и класи на акции, акционерите кои се сопственици на акции од другите родови и класи имаат право на првенство само откако акционерите, кои се сопственици на акциите од истиот род и класа, како и новите акции, ќе го остварат правото на првенство.

(3) Правото на првенство за запишување на новоиздадени акции се применуваат и на издавањето на другите видови хартии од вредност кои можат да се конвертираат во акции или во кои е содржано правото за запишување на акции, но не се применува и на конверзијата на тие хартии од вредност, ниту пак на извршувањето на правото на запишување.

(4) Оваа одредба ќе се применува од денот на пристапувањето на Република Северна Македонија во Европската унија.

Член 137

(1) Правото на првенство за запишување новоиздадени акции може, пред запишувањето на акциите, да биде целосно или делумно исклучено само со одлуката за зголемување на основната главнина, во согласност со статутот, којашто мора да биде објавена на начинот на којшто се објавува свикувањето на собранието.

(2) Собранието може да одлучува за исклучување на правото на првенство при запишувањето новоиздадени акции само врз основа на извештај, во писмена форма, на Одборот на директори во којшто се наведуваат причините за ограничувањето или за исклучувањето на правото на првенство за запишување и во којшто мора да се образложи цената на издавањето на акциите. Одлуката од ставот (1) на овој член се донесува со мнозинство гласови кое не може да изнесува под три четвртини од претставените акции на собранието со право на глас.

(3) Оваа одредба ќе се применува од денот на пристапувањето на Република Северна Македонија во Европската унија.

Член 138

(1) Акциите коишто се целосно платени учествуваат во зголемувањето на основната главнина според нивниот номинален износ.

(2) Акциите коишто се делумно платени учествуваат во зголемувањето на основната главнина според нивниот номинален износ што е уплатен.

Член 139

(1) Со одлуката за зголемување на основната главнина може да се одреди новите акции да учествуваат во добивката на Друштвото во деловната година што предходела на годината во којашто е донесена одлуката за зголемување на основната главнина. Во тој случај, одлуката за зголемување на основната главнина мора да биде донесена пред донесувањето на одлуката за аспределба, односно за употреба на добивката за деловната година што предходела на годината во којашто е донесена одлуката за зголемувањето на основната главнина. Одлуката за распределба, односно за употреба на добивка од предходната година има правно дејство по зголемувањето на основната главнина.

(2) Одлуката од ставот (1) на овој член е ништовна ако одлуката за зголемување на основната главнина не е запишана во трговскиот регистар во рок од три месеци од денот на нејзиното донесување. Овој рок не тече за време додека трае постапката по тужба со којашто се побива одлуката или со којашто се бара утврдување на нејзината ништовност или за времето додека не се добие одобрение од страна на надлежен орган за зголемување на основната главнина.

Член 140

(1) Ако одделни права од акции што се делумно платени, како што се правото на учество во добивката или правото на глас, се одредуваат според износот што е платен, се до целосната уплата на акциите, акционерите ги имаат правата што се определени до износот што го уплатиле.

(2) Зголемувањето на основната главнина не влијае на содржината на договорените односи меѓу Друштвото и трети лица кои зависат од остварената добивка, вредноста на акциите или вредноста на основната главнина пред зголемувањето на основната главнина.

(3) Одредбата од ставот (2) на овој член се однесува и на дополнителните обврски на акционерите.

Член 141

(1) Зголемувањето на основната главнина со влогови може да се врши само со издавање нови акции. Новоиздадените акции можат да се платат со пари и со внесување непарични влогови.

(2) Одлуката за зголемување на основната главнина со влогови може да биде донесена само ако биде уплатен во целост номиналниот износ на запишаните акции од предходната емисија.

Член 142

(1) Ако зголемувањето на основната главнина се врши со непарични влогови, во одлуката за зголемување на основната главнина со влогови мораат да бидат наведени непаричните влогови, лицата од кои Друштвото ги превзема непаричните влогови и номиналниот износ на акциите коишто се стекнуваат како противвредност за внесените непарични влогови.

(2) Ако во одлуката за зголемување на основната главнина со непарични влогови не се определат податоците од ставот (1) на овој член, внесувањето на непаричните влогови, договорите за внесувањето на непаричните влогови и правните дејствија за нивното остварување спрема Друштвото се ништовни.

(3) На зголемувањето на основната главнина со непарични влогови, соодветно, се применуваат одредбите од членот 35 од Законот за трговски друштва.

(4) По истекот на рокот од ставот (1) на овој член во кој акционерите можат да го искористат правото на првенство за запишување на новоиздадените акции, право на запишување на новоиздадените акции имаат и други лица во рок што не е покус од 15 дена од денот на истекот на рокот од ставот (1) на овој член.

Член 143

(1) Одборот на директори по добивањето одобрение од Комисијата за хартии од вредност за издавање акции, според одлуката за зголемување на основната главнина со влогови, објавува повик до заинтересираните лица за запишување на новоиздадените акции. Повикот се објавува најмалку во еден дневен весник. Во повикот заинтересираните лица се известуваат, во рок не подолг од 30 дена, но не покус од 15 дена од денот на објавувањето на повикот, да ги запишат новоиздадените акции.

Член 144

(1) Новоиздадените акции се запишуваат со писмена изјава (уписница) од која може јасно да се утврди кој е запишувачот, бројот на акциите што ги запишува, номиналниот износ на акциите, а ако се во прашање акции од повеќе родови и класи, и родот и класата на акциите. Уписницата мора да ги содржи:

1) денот кога е донесена одлуката за зголемување на основната главнина со влогови;

2) износот за којшто се зголемува основната главнина, родот и бројот на акциите, начинот на плаќањето и дополнителните обврски ако такви се определени со одлуката за зголемување на основната главнина со влогови;

3) податоците за зголемување на основната главнина со внесување на непарични влогови, а ако се издаваат акции од повеќе родови, и вкупниот номинален износ на акции од секој род и

4) рокот до кој обврската преземена со потпишувањето на уписницата престанува ако до тој рок не се изврши упис на зголемувањето на основната главнина во трговскиот регистар.

(2) Уписниците коишто не ги содржат податоците или содржат ограничувања, освен оние од ставот (1) точка 4 на овој член се ништовни.

(3) Лицето кое врз основа на уписница запишало акции и како акционер остварувало права или исполнувало обврска не може да се повика на ништовност или да се ослободи од обврските кои ги презело од уписницата ако во трговскиот регистар е извршено запишување на одлуката за зголемување на основната главнина.

(4) Ограничување коешто не е содржано во уписницата нема правно дејство спрема Друштвото.

Член 145

(1) Паричните влогови се уплаќаат во целост до денот на уписот на извршеното зголемување на основната главнина во трговскиот регистар.

(2) Непаричните влогови се внесуваат во Друштво во целост до денот на уписот на извршеното зголемување на основната главнина во трговскиот регистар и тоа според нивната проценета вредност. Друштвото потпишува договор за внесување на непаричниот влог со лицето кое го внесува непаричниот влог. Договорот го потпишува Претседателот на Одборот на директори, односно лицето коешто тој ќе го овласти и лицето коешто го внесува непаричниот влог.

(3) Ако лицето од ставот (2) на овој член не го внесе непаричниот влог според условите определени во договорот во ставот (2) од овој член, должно е да го плати номиналниот износ на акциите што ги презел, како и да ги изврши другите обврски определени со договорот.

Член 146

(1) По извршеното зголемување на основната главнина со влогови, во рок од осум дена од извршеното зголемување на основната главнина, се поднесува пријава за упис во трговскиот регистар за зголемувањето на основната главнина.

(2) Кон пријавата за упис на зголемувањето на основната главнина со влогови се приложуваат:

1) одлуката за зголемување на основната главнина со влоговите, а ако постојат повеќе родови акции и одлуката за согласност од акционерите од секој род акции,

2) изводот од записникот од седницата на собранието на којшто е донесена одлуката за зголемување на основната главнина со влогови, заверен од нотар,

3) одобрение од Комисијата за хартии од вредност за издавањето акции,

4) извештајот за процена ако зголемувањето на основната главнина на Друштвото се врши со внесување непарични влогови и доказот за сопственост во којшто е извршена прибелешка во јавна книга за евиденција на недвижни ствари, а ако се внесува подвижна ствар за којшто со Закон е определена обврска за евиденција (регистар) - доказ за сопственост над подвижната ствар,

5) договорот за внесување на секој непаричен влог,

6) пресметката на трошоците од издавањето на новите акции,

7) пречистениот текст на Статутот,

8) доказот за оствареното право на првенство за запишување на издадените акции, како и списокот на лицата кои го оствариле тоа право, со назначување на бројот на акциите што ги стекнале и влоговите што ги уплатиле, односно што ги внеле за нивното стекнување, потпишан од Претседателот на Одборот на директори, ако правото на првенство за запишување не е исклучено и

9) одобрението од надлежен орган ако за зголемувањето на основната главнина тоа е определено со Закон.

(3) Известувањето за уписот на зголемувањето на основната главнина се објавува во трговски регистар.

Член 147

(1) Собранието може да ја зголеми основната главнина со одлука на зголемување на основната главнина со преобразба на добивката, резервите и нераспределените (задржани) добивки коишто не биле распределени за дивиденда или за коишто не била определена друга намена (во натамошниот текст: одлука за зголемување на основната главнина со средства на Друштвото).

(2) Одлуката за зголемување на основната главнина со средствата на Друштвото мора да е заснована на последната годишна сметка ревидирана од овластен ревизор за која ревизорот изразил мислење без резерва или мислење со резерва кое не ја доведува во прашање објективноста на годишната сметка, како и на годишниот извештај за работата на Друштвото во претходната деловна година, одобрени од собранието.

(3) Ако на последното редовно собрание не е назначен овластен ревизор, се смета дека е назначен оној овластен ревизор кој бил назначен од страна на собранието за ревизија на последната годишна сметка или овластен ревизор, кој на предлог на Друштвото, ќе биде назначен од судот.

(4) Зголемувањето на основната главнина со средствата на Друштвото може да се изврши со издавање нови акции. Во одлуката за зголемување на основната главнина мора да се наведе на кој начин ќе се врши зголемување на основната главнина.

(5) Акционерите имаат право на новоиздадените акции, сразмерно на учеството на нивните акции во дотогашната основна главнина.

Член 148

(1) Статутарните резерви можат да бидат претворени во основна главнина во полн износ, а законската резерва може да биде претворена во основна главнина само ако го надминува износот определен со овој Закон.

(2) Добивката и резервите не можат да бидат претворени во основната главнина доколку во билансот на состојбата е прикажана загуба, вклучувајќи ја и пренесената загуба од претходните години.

(3) Статутарните резерви коишто се определени за остварување на определена намена можат да бидат претворени во основна главнина само ако е тоа во согласност со таа намена.

XI. НАМАЛУВАЊЕ НА ОСНОВНАТА ГЛАВНИНА

Член 149

(1) Основната главнина може да биде намалена со:

1) намалување на номиналниот износ на еден или на повеќе родови и на класи акции,

2) спојување на еден или на повеќе родови акции со тоа што најмалиот номинален износ на споената акција не може да биде помал од 1 Евро и

3) повлекување на сопствени и на други акции, ако со повлекувањето се врши намалување на основната главнина.

(2) По намалувањето на номиналниот износ и бројот на акциите, односно по повлекувањето на сопствените и на други акции, ако со повлекувањето се врши намалување на основната главнина и по уписот и по објавувањето на уписот на намалувањето на основната главнина во трговскиот регистар, акциите се поништуваат.

(3) Основната главнина не може да се намали повеќе од најмалиот номинален износ определен за основната главнина со Закон.

(4) Ако Друштвото ја намали основната главнина, спротивно на определбата од ставот (3) на овој член, одлуката за намалување на основната главнина е ништовна, освен ако заедно со одлуката за намалување на основната главнина не биде донесена и одлука за зголемување на основната главнина најмалку до најмалиот износ определен за основната главнина со Законот за трговски друштва.

Член 150

(1) Намалувањето на основната главнина се врши со одлука за намалување на основната главнина што ја донесува Собранието со мнозинство гласови коешто не може да изнесува под две третини од акциите со право на глас претставени на Собранието.

(2) Ако постојат повеќе родови акции, за полноважноста на одлуката е потребна согласност на акционерите од секој род акции, со мнозинство коешто не може да биде помало од мнозинството утврдено со ставот (1) на овој член за давањето согласност, акционерите од секој род акции донесуваат посебна одлука за согласност. Одлуката за согласност се донесува на начинот и според условите утврдени во ставот (1) на овој член.

(3) Со одлуката за намалување на основната главнина се определуваат износот, целта, како и начинот за спроведување на намалувањето на основната главнина. Ако намалувањето на основната главнина се врши со цел да им биде вратен дел од намалената основна главнина на акционерите, тоа мора посебно да се наведе во одлуката.

(4) Во поканата со која што се свикнува Собранието на коешто се одлучува за намалувањето на основната главнина се наведуваат причината, целта и начинот на кој ќе се изврши намалувањето на основната главнина.

Член 151

(1) Ако намалувањето на основната главнина се врши со намалување на номиналниот износ на акциите или со спојувањето на еден или на повеќе родови и класи акции со намалувањето на нивниот номинален износ на акционерите им се издаваат нови акции со нов номинален износ, сразмерно на тоа колку нивните акции учествувале во основната главнина пред намалувањето на основната главнина. Новите акции се од ист род и класа како и акциите за коишто се Заменети.

(2) Одборот на директори доставува до Централниот депозитор за хартии од вредност барање да се извршат во акционерската книга на Друштвото измени, соодветни на извршеното намалување на основната главнина така што да се запише новиот номинален износ на акциите или намалувањето на бројот на акциите заради спојување или повлекување на акции.

(3) Пред да биде извршено издавање нови акции заради извршеното намалување на номиналниот износ на акциите или заради спојувањето на акциите не смее да се издаваат нови акции.

Член 152

(1) Поедноставно намалување на основната главнина може да се врши само заради израмнување на номиналниот износ на основната главнина со понискиот номинален износ на основната главнина што ќе настане како последица од покривањето на загубата на Друштвото на товар на основната главнина. Ако намалувањето на основната главнина се врши на поедноставен начин не се применуваат одредбите од членовите 445 и 447 на Законот за трговски друштва.

(2) Поедноставеното намалување на основната главнина се врши со одлука за намалување на основната главнина. Во одлуката за намалување на основната главнина мора да се наведе дека целта за намалувањето на основната главнина е покривање на загубата и дополнување на Законските резерви.

(3) Основната главнина може да биде намалена на поедноставен начин само откако ќе биде потрошена нераспределената добивка и резервите на Друштвото.

(4) Износот добиен од намалување на основната главнина не смее да им се исплатува на акционерите и не смее да се користи за тоа акционерите да се ослободуваат од натамошните уплати на влогот врз основа на којшто ги презеле акциите.

Член 153

(1) Намалувањето на основната главнина со повлекување акции може да се врши само ако тоа со Закон и со овој Статут е изречено допуштено.

(2) Повлекувањето на акциите се врши според одредбите од Законот за трговски друштва со коишто се врши редовно намалување на основната главнина.

(3) Собранието, во одлуката за намалување, на основната главнина ги определува начинот на којшто ќе се спроведе повлекувањето на акциите, рокот, како и подробностите како тоа треба да се спроведе.

(4) За исплата на надоместокот, на акционерите којшто им припаѓа во случај на присилно повлекување акции или кога акциите се стекнуваат за да бидат повлечени, како и за ослободување на акционерите од обврската за уплата на преземениот влог, на соодветен начин, се применуваат одредбите од членот 445 на Законот за трговски друштва.

(5) Не се постапува според ставот (2) на овој член ако акциите за коишто во целост е уплатен номиналниот или поголемиот износ за којшто се издадени:

1) бесплатно се дадени на располагање на Друштвото и

2) се повлечени на товар на добивката или на другите резерви ако тие можат да се користат за тоа.

(6) Во случаите од ставот (5) на овој член во капиталната добивка се внесува износот којшто одговара на износот на основната главнина којшто отпаѓа на повлечените акции. Тие средства, освен во случаите на намалување на основната главнина, не смеат да им се исплаќаат на акционерите.

(7) Намалувањето на основната главнина, во согласност со ставот (5) од овој член, се врши со одлука за намалување на основната главнина којашто собранието ја донесува со мнозинство од акции со право на глас претставени во собранието. Во одлуката се определува целта на намалувањето на основната главнина.

(8) За присилното повлекување на акциите не е потребно собранието да донесува одлука за намалување на основната главнина со повлекување акции. Во тој случај, органот на управување е овластен да ја донесе одлуката за повлекување на акциите.

(9) Одлуката за намалување на основната главнина со повлекување акции се запишува во трговскиот регистар.

XII. ПРОКУРА, ПОЛНОМОШНО И ТРГОВСКИ ПОЛНОМОШНИК

Член 154

(1) Одборот на директори може да одлучи да даде прокура на секое деловно способно физичко лице, без разлика на должноста и работите што ги врши, поединечна прокура.

(2) Прокурата се дава во писмена форма.

(3) Прокурата не може да се пренесе на друго физичко лице.

(4) Прокурата може да се отповика во секое време.

(5) Односите меѓу Друштвото и прокуриститот, како и наградувањето се уредуваат со договор.

Член 155

(1) Прокуриститот може да ги склучува сите договори и да ги врши сите други правни работи и дејствија во име и за сметка на Друштвото во рамките на предметот на работењето на Друштвото и да го застапува Друштвото во стапките пред управните и другите државни органи, организациите и установите со јавни овластувања и судовите.

(2) Прокуриститот не може да ги оттуѓува и оптоварува недвижностите на Друштвото и не може да дава изјави, ниту да склучува правни работи, односно да превзема правни дејствија со

коишто ќе биде започната стечајна или друга постапка која може да доведе до престанување на Друштвото. Прокуристорот не може да дава полномошно за склучување договори и други правни работи на друго лице.

(3) Договорот кој прокуристорот, од името на Друштвото, ќе го склучи со самиот себе како и друга договорна страна, било тоа да го направи од свое име и за своја сметка, од свое име, а за туѓа сметка или од името и за сметка на друго лице е ништовен, доколку прокуристорот за тоа не бил изречно овластен.

(4) Прокуристорот го потпишува Друштвото така што под фирмата го потпишува своето име и презиме со додаток што видливо укажува на неговата положба на прокурист или со додаток "п.п".

Член 156

(1) Генералниот извршен директор го запишува давањето поединечна и групна прокура, сите ограничувања на прокурата и отповикот во трговскиот регистар.

(2) Во трговскиот регистар се запишува името и презимето на прокуристорот и неговиот ЕМБГ.

(3) Кон пријавата за упис се приложува и одлуката за давање на прокурата, односно одлуката со којашто се ограничува, односно отповикува таа и доказ за заверен потпис (којшто го содржи полното име и презиме на прокуристорот) кај нотар.

Член 157

(1) Вработено лице во Друштвото кое врши работи коишто, според редовниот тек на работата, вклучуваат и склучување и определени договори, односно преземање определени правни работи, е овластено како полномошник на Друштвото да склучува и такви договори и да презема такви правни дејствија во рамките на работите што ги врши.

Член 158

(1) Трговски полномошник е вработено лице во Друштвото или друго физичко лице кое, за награда, е овластено од застапникот по Закон на Друштвото да го води претпријатието или негов дел, во рамките на даденото полномошно.

(2) Трговското полномоштво се дава во писмена форма со заверка на потписите кај нотар.

Член 159

(1) Трговскиот полномошник може да биде овластен да ги склучува сите договори и да ги презема сите правни дејствија што се вообичаени во прометот при водењето на претпријатието или на негов дел и тоа во рамките на даденото полномоштво.

(2) Трговскиот полномошник не може, без посебно овластување од давачот на полномошното, да ги оттуѓи ниту да ги оптовари неговите недвижности, да го обврзе со меница или со чек, да презема обврски од гаранција, да земе за него, да договори надлежност на избран суд и да се спогодува или да води спор.

(3) Полномошникот, кон својот потпис, назначува дека е полномошник и не смее да додава ништо, што би го означило како прокурист.

XIII. ГОЛЕМИ ЗДЕЛКИ И ЗДЕЛКИ СО ЗАИНТЕРЕСИРАНА СТРАНА

Член 160

(1) За голема зделка се смета зделка (вклучувајќи, без ограничување, заем, кредит, залог, гаранција) или меѓусебно поврзани зделки, доколку таквата зделка, односно зделки се

однесуваат на стекнување или на отуѓување, или на можно отуѓување, директно или индиректно, на имотот на Друштвото чијашто вредност изнесува над 20% од книговодствената вредност на имотот на Друштвото определена врз основа на последните финансиски извештаи на Друштвото, со исклучок на зделки извршени (остварени) во текот на редовното работење на Друштвото, зделки поврзани со стекнување преку запишување обични акции на Друштвото, и зделки поврзани со стекнување на конвертибилни обврзници. Во Статутот можат да бидат определени и други зделки на кои ќе се применува постапката на одобрување на големи зделки, на начинот определен со Закон.

(2) Во случај на отуѓување или на создавање можност за отуѓување имот, вредноста на овој имот којашто е утврдена врз основа на последните ревидирани финансиски извештаи на Друштвото и во случај на стекнување имот, цената на имотот што се купува се споредува во книговодствената вредност на имотот на Друштвото.

(3) Кога, во согласност со Закон, Собранието донесува одлука за одобрување голема зделка, одлуката ја донесува врз основа на проценетата вредност на имотот што се стекнува или отуѓува, определена од Одборот на директори.

Член 161

(1) Секоја голема зделка која што се однесува на имотот чијашто вредност е проценета над 20% до 50% од книговодствената вредност на имотот на Друштвото, мора да биде одобрена од Одборот на директори, со одлука којашто се донесува со согласност на сите членови .

(2) Ако не се постигне согласноста од ставот (1) на овој член за одобрување голема зделка, Одборот на директори може да одлучи големата зделка за којашто треба да се донесе одлука да ја поднесе на одобрување на Собранието. Одлуката, Собранието ја донесува со мнозинство гласови коешто не може да изнесува помалку од мнозинството од претставените акции на Собранието со право на глас.

(3) Секоја зделка којашто се однесува на имот чијашто вредност е проценета над 50% од книговодствената вредност на имотот на Друштвото мора да биде одобрена од Собранието со одлука којашто се донесува со мнозинство гласови коешто не може да изнесува под две третини од акциите со право на глас претставени на Собранието.

(4) Одборот на директори на Собранието му поднесува писмено известување за големата зделка, во коешто наведува дека Собранието треба да го разгледа предлогот за големата зделка и негова препорака, вклучувајќи го и исказот за правото на акционерите да не се согласат со големата зделка. Во писменото известување се наведува страната, односно страните на зделката, корисникот, односно корисниците на зделката, вредноста, предметот, обемот и другите материјални услови на зделката.

(5) Во случај ако за остварувањето на големата зделка член на Одборот на директори има личен интерес, односно е заинтересирана страна за нејзиното одобрување, се применуваат одредбите од Законот и овој Статут што се однесуваат на зделки на заинтересирана страна.

(6) Голема зделка, извршена спротивно на одредбите на овој член е ништовна.

Член 162

(1) Секоја зделка (вклучуваќи, без ограничување, заем, кредит, залог или гаранција) во која заинтересираната страна е член на Одборот на директори вклучувајќи ги и раководните лица, или акционер на Друштвото кој заедно со поврзаните лица поседуваат 20% или повеќе проценти од акциите со право на глас на Друштвото или лице кое има овластување да дава упатства на Друштвото што се задолжителни, се смета за зделка со заинтересирана страна и се извршува од страна на Друштвото во постапка во согласност со одредбите на овој Статут.

(2) Се смета дека лицето од ставот (1) на овој член е заинтересирана страна и има интерес во извршување на зделката од страна на Друштвото доколку тоа лице, негов застапник, сопружник, родители, деца, браќа/сестри од двајцата родители или само од едниот родител,

родители посвоители, посвоени деца и / или некое лице поврзано со нив (во натамошниот текст: заинтересирана страна):

1) е страна на таквата зделка, нејзин корисник, застапник или посредник во таква зделка или

2) поединечно или заедно поседуваат 20% или повеќе проценти од акциите во правното лице кое е страна во зделката, нејзин корисник, застапник или посредник во таква зделка или

3) е член на органот на управување, односно на надзор на правното лице кое е страна во зделката, нејзин корисник или застапник во таквата зделка, или е раководно лице на тоа правно лице или

4) ако е така определено со Статутот.

(3) Одредбите од ставовите (1) и (2) на овој член нема да се применуваат:

1) ако сите акционери на Друштвото имаат интерес во зделката:

2) во случај на остварување на правото на првенствено купување акции, издадени од Друштвото и

3) при стекнување или откуп на сопствени акции.

Член 163

(1) Ако Друштвото во рок од две години од основањето на Друштвото стекне било каков имот кој е во сопственост на основачите којшто е поголем од една десеттина од основната главнина на Друштвото, мора во подробности да се испита стекнувањето на имотот и да се објави извештајот на наредното собрание за да се побара одобрение.

Член 164

(1) Лицата наведени во членот 162 од овај Статут се должни да го известат Одборот на директори:

1) за Друштвото во кои тие сами или заедно со поврзани лица имаат 20% или повеќе проценти од акциите со право на глас,

2) за друштвата во чиешто органи имаат управувачки функции и

3) на нив познати тековни или можни зделки, во кои се заинтересирана страна.

Член 165

(1) Секоја зделка со заинтересирана страна е предмет на претходно одобрување од страна на Одборот на директори или на собранието, на начинот и според постапката определена во овој член.

(2) Одлуката за одобрување на секоја зделка со заинтересирана страна се врши во согласност со сите членови на Одборот на директори кои немаат интерес во зделката.

(3) Собранието ја одобрува зделката со заинтересираната страна со мнозинство гласови на сите акционери кои немаат интерес, а кое не може да изнесува помалку од мнозинството од преставените акции на Собранието со право на глас, освен ако со овој Статут не е определено поголемо мнозинство, во следните случаи:

1) Вредноста на имотот на којшто се однесува ваквата зделка или поврзаните зделки изнесува 2% или повеќе проценти од книговодствената вредност на имотот на Друштвото, според последните ревидирани финансиски извештаи на Друштвото или во однос на понудената цена во случај кога треба да се купи имот,

2) Зделката или поврзаните зделки се однесуваат на издавање преку запишување или продажба на акции што изнесуваат повеќе од 2% од обичните акции на Друштвото, преостанати во тој период и обичните акции на Друштвото, кои може да се конвертираат хартии од вредност претходно издадени во серии и кои можат да бидат конвертирани акции или

3) Зделката или поврзаните зделки се однесуваат на издавање преку запишување на конвертибилни обврзници, што може да се конвертираат во обични акции, а кои изнесуваат повеќе од 2% од издадените обични акции на Друштвото и ако, во исто време, предходно издадените обични акции во серии се конвертибилни во акции.

(4) Во одлуката со која се одобрува зделка со заинтересирана страна се определува лицето кое е страна на зделката или е корисник, како и вредноста, предметот и другите материјални услови на зделката.

(5) Собранието може да одобри зделка со заинтересирана страна, којашто може да биде остварена со Друштвото во иднина, во редовниот тек на неговата работа. Во одлуката усвоена од Собранието задолжително, меѓу другото се определува и најголемиот износ на зделката.

(6) Во постапката на одобрување зделка со заинтересирана страна цената на имотот или услугите кои се продаваат или се купуваат со неа ги определува Одборот на директори.

(7) Зделката со заинтересирана страна извршена спротивно на одредбите на овој оддел од овој Статут е ништовна.

(8) Секоја заинтересирана страна е одговорна кон Друштвото за штетите што му ги предизвикала. Ако повеќе страни се одговорни, нивната одговорност кон Друштвото е солидарна.

Член 165-а

Пред донесувањето на одлука за одобрување на зделка со заинтересирана страна донесена од надлежен орган на Друштвото чии хартии од вредност котираат на овластена берза, покрај одредбите од членот 165 од овој Статут, доколку вредноста на зделката што е предмет на одобрување или кумулативната вредност на меѓусебни поврзани зделки во текот на изминатите 12 месеци од денот на одобрувањето на зделката, изнесува 10% и повеќе од вредноста на активата на друштвото определена врз основа на последните ревидирани годишни финансиски извештаи, е потребно мислење од овластен ревизор кој ги исполнува условите пропишани со Законот за ревизија и Законот за хартии од вредност.

XIV. РАБОТЕЊЕ НА ДРУШТВОТО

Член 166

(1) Друштвото работи во согласност со Законите на Република Македонија, својот Статут како и актите и одлуките донесени врз основа на Закон и Статутот.

Член 167

(1) Основна цел на постоењето на Друштвото е да функционира ефикасно и да остварува профит како и да ги задоволува интересите на:

- 1) Друштвото како целина,
- 2) Сопствениците,
- 3) Органите на управување и раководење,
- 4) Државата,
- 5) Деловните партнери и
- 6) На другите субјекти кои имаат интерес за постоење на Друштвото.

Член 168

(1) Работните задачи и стандардите за нивно извршување се одредуваат по организациони делови и нивоа со годишниот план за работење на Друштвото, како и кварталните и месечните планови кои од него се изведуваат.

(2) Трошоците на работењето се предвидуваат и одобруваат со годишниот план за работа на Друштвото за секоја деловна година посебно.

(3) Деловната година се поклопува со календарската година.

Член 169

(1) Резултатите од работењето се утврдуваат во согласност со важечките прописи на Република Македонија како и во согласност со годишната сметка за календарската година, односно за периодичните пресметки во текот на календарската година.

(2) Добивката остварена со работењето се распределува во согласност со Закон.

(3) Собранието на акционерите донесува одлука за начинот на распределбата на добивката.

(4) Во рамките на распределбата на добивката предходно се намирува дивидендата на приоритетните акции.

(5) Износот определен за дивидендата на обичните акции се распределува на сопствениците на акциите според бројот на акциите.

Член 170

(1) Заради заштита на интересите на Друштвото, а особено заради одржување и јакнење на економската основа, Собранието на Друштвото може со Одлука за распределба на добивката, целокупната нето добивка да ја намени за покривање на штети и загуби во работењето, за инвестирање и развој или да ја остави нераспределена.

(2) Собранието на Друштвото може со своја одлука да изврши и пренамена на износот определен за дивидендата, доколку е тоа направено во согласност со Закон и не е спротивно на одредбите на овој Статут.

Член 171

(1) Во смисла на став 1 од член 150, одлуката Собранието ќе ја донесе во случај на:

1) потреба од додатни средства заради покривање на финансиски конструкции на инвестициони проекти,

2) истражување и развој на нови производи,

3) враќање на анuitети по инвестициони кредити,

4) потреба од додатни финансиски средства заради преземање фирми, отворање на фирми и претставништва во странство и вложување во освојување на нови пазари,

5) потешкотии во тековното работење и недостаток на трајни обртни средства,

6) штети од елементарни непогоди,

7) загуби поради негативни тенденции во работењето и

8) други потреби кои Одборот на директори ќе ги дефинира како битни за остварување на развојната стратегија на Друштвото и ќе ги предочи пред Собранието на Друштвото.

Член 172

(1) Собранието одлуката на предлог на Одборот на директори може да донесе одлуки за:

1) емисија на акции заради прибирање на додатен капитал и

2) издавање на обврзници или конвертибилни обврзници.

Член 173

(1) Загубата од работењето во тековната година може да биде покриена од средствата на Резервниот фонд, од други извори на Друштвото или од други средства во согласност со Закон.

(2) Доколку загубата се смалува или покрива на товар на основната главница на Друштвото, се смалува номиналната вредност на акциите.

Член 174

(1) Сопствениците на акциите го снесат ризикот од работењето на Друштвото во висина на номиналната вредност на своите акции.

Член 175

(1) Друштвото има задолжителна општа резерва како општ резервен фонд кој е формиран по пат на зафаќање од нето добивката. Оваа резерва се пресметува и се издвојува како процент кој не може да биде помал од 5% од добивката, сè додека резервите на друштвото не достигнат износ којшто е еднаков на една десетина од основната главнина. Ако така создадената резерва се намали, мора да се дополни на ист начин.

(2) Додека општата резерва не го надмине со закон, со статутот определениот најмал износ, може да се употребува само за покривање на загубите.

(3) Кога општата резерва ќе го надмине најмалиот износ и по покривање на сите загуби, со одлука на собранието, вишокот може да се употреби за дополнување на дивидендата, ако таа за деловната година не го достигнала најмалиот износ пропишан со овој закон, односно со овој статут, како и за други посебни намени.

(4) Она што во резервата е внесено врз основа на доплата на акционерите, не може да се употреби за дополнување на дивидендата.

(5) Како посебни намени особено се сметаат издатоците што може да се направат во врска со купувањето на сопствени акции од страна на Друштвото како и емисија на акции, односно обврзници во врска со кои се предвидени определени погодности за купувачите.

Член 176

(1) Во Друштвото може да се формира посебен резервен фонд за покривање на загуби и други издатоци кои се поврзани со стратегијата и политиката за зголемувањето на капиталот на Друштвото.

(2) Резервите од став 1 на овој член можат особено да се користат за:

- 1) купување на сопствени акции,
- 2) покривање на разликите кои се јавуваат меѓу продажната и куповната цена на сопствените акции,
- 3) покривање на разликата меѓу номиналната и куповната цена на акциите и обврзниците кои се продаваат под посвластени услови или олеснителни околности,
- 4) покривање на разликите меѓу вредностите кога станува збор за претворање на конвертибилните обврзници во акции и
- 5) за други намени за кои одлука ќе донесе Одборот на директори.

XV. ТРГОВСКИ КНИГИ И СМЕТКИ И ОБЈАВА НА ДЕЛОВНИ ПОДАТОЦИ

Член 177

(1) Друштвото ги води деловните книги на начин определен со Закон.

(2) На крајот на секоја година, во рокови утврдени со Закон Друштвото изработува годишна сметка.

(3) Одборот на директори изработува извештај, во рок од три месеци по завршувањето на деловната година, за работата за претходната година.

Член 178

(1) Сите податоци од работењето на Друштвото кои се од негов интерес како и од интерес на акционерите се објавуваат на огласна табла во Друштвото.

(2) Само со одлука на Одборот на директори на Друштвото, одредени податоци или барања можат да се објават во дневниот печат.

XVI. ПРАВНА ЗАШТИТА НА ИМОТОТ НА ДРУШТВОТО

Член 179

(1) Имотот на Друштвото го сочинуваат предмети, права и пари. Имотот на Друштвото се искажува во деловните книги на Друштвото.

(2) Вредноста на Друштвото и вредноста на главнината се утврдува со проценка врз основа на Закон и се запишува во Трговскиот регистар.

(3) Друштвото ги води деловните книги во согласност со Законските прописи.

(4) Друштвото обезбедува правна заштита на сопственоста над имотот во согласност со прописите на Република Македонија.

XVII. СОПСТВЕНОСТА ВО СЛУЧАЈ НА ПРЕСТАНОК НА ДРУШТВОТО

Член 180

(1) Во случај на престанок на Друштвото (стечај, ликвидација, припојување и друго), по намирување на обврските, од останатите средства, готови пари и хартии од вредност ќе се надомести дел или целокупната номинална вредност на акциите.

(2) Правото на надомест не го ограничува правото на слободно располагање со акциите, освен во случај на ограничувања со Закон.

Член 181

(1) Секој вработен во Друштвото, без разлика на функцијата, организационото ниво или работно место, должен е да ги штити интересите на Друштвото.

(2) Интересите на Друштвото се должни да ги штитат и сите надворешни соработници, без разлика на кој начин се ангажирани во Друштвото.

Член 182

(1) Заштитата на интересите на Друштвото подразбира чување на информации во било која форма кои претставуваат деловна тајна.

(2) Заштитата на интересите подразбира исто така собирање на информации од надвор и нивно предавање во Друштвото кои се однесуваат на зачувување на деловните тајни, деловните интереси и унапредувањето на конкурентската способност на Друштвото.

Член 183

(1) Деловна тајна претставуваат податоци и информации и документи во кои се тие содржани, а се однесуваат на битните аспекти на развојот и функционирањето на Друштвото.

(2) Како деловна тајна се сметаат информациите кои се однесуваат на:

- 1) стратегијата на развојот, развојните правци и инвестиционите проекти;
- 2) деловната политика и мерките за одбрана од конкуренцијата.
- 3) начинот на функционирање на организационата структура;

4) технологијата на производство, технолошките рецепти, системите за одржување и контрола на квалитетот на производите, физичко - хемиските карактеристики на производите кои јавно не се објавуваат, хемиските и комерцијалните имиња на суровините, податоците за купувачите и добавувачите и количината на залихите на суровините и на готовите производи.

5) неовластено давање на финансиски и други податоци на лица надвор од фирмата, а кои се прогласени за деловна тајна.

Член 184

(1) За деловна тајна се сметаат програмите и плановите како и исправите и податоците кои не се јавно објавени или правно запишани, знаењето и искуството стекнато во работата во Друштвото како и уште незаштитено право на индустриската сопственост и авторските права кој се усвојуваат во рамките на Друштвото.

(2) За деловна тајна се сметаат и податоците за висината на исплатените плати, на посебните бенифиции и награди, исплатите за иновации и унапредување во работењето.

(3) За деловна тајна се сметаат и информации за работењето со акциите на Друштвото се до моментот на објавување на тие информации се до моментот на нивното објавување.

Член 185

(1) Друштвото и вработените во него се должни како деловна тајна да ги чуваат податоците, информациите и документите што:

1) како деловна тајна ги прогласил Одборот на директори на Друштвото, односно претседателот на Одборот на директори,

2) како деловна тајна ги прогласил Одборот на директори,

3) се однесуваат на обезбедувањето на објектите и имотот на Друштвото.

4) како деловна тајна на Друштвото му ги довериле други претпријатија или организации,

5) за постапување во вонредни околности,

6) се однесуваат за висината на редовните плати, за променливиот дел на платите и наградите во Друштвото.

Член 186

(1) За деловна тајна се сметаат и податоците и информациите кои се означени како такви врз основа на одредбите на договорот за продажба на претпријатието потпишан со Агенцијата на Република Македонија за трансформација на претпријатијата со општествен капитал, во времето на важење на одредбите од тој договор.

Член 187

(1) Документите и информациите што се сметаат за деловна тајна на други лица може да им ги соопштува Претседателот на Одборот на директори на начин на кој нема да бидат повредени интересите на Друштвото.

Член 188

(1) Одборот на директори и неговиот Претседател по потреба донесуваат одлуки за тоа кои податоци и информации ќе се сметаат за деловна тајна.

(2) Одборот на директори донесува одлука и за начинот на чување и располагање со податоците и информациите кои претставуваат деловна тајна.

Член 189

(1) Сите вработени кои на било кој начин располагаат или дошле до податоците кои се дефинирани како деловна тајна се должни да ги чуваат најмалку пет години по престанокот на работниот однос во Друштвото.

(2) Друштвото има право да бара обештетување на штетите кои произлегуваат од неовластеното издавање на податоците и информациите кои се означени како деловна тајна.

(3) Секој вработен е должен да потпише изјава за чување на деловните тајни во Друштвото.

(4) Неовластено соопштување на деловна тајна претставува тешка повреда на работната обврска.

Член 190

(1) Како повреда на чувањето на деловна тајна не се смета соопштувањето на податоци или давање на увид документи и исправи што се означени како деловна тајна ако тие им се соопштуваат на лица, органи и организации на кои е допуштено соопштување врз основа на Закон или други прописи, а кои имаат овластувања што произлегуваат од функцијата што ја извршуваат или положбата што ја имаат.

Член 191

(1) Соопштувањето на податоците и информациите што се дефинирани како деловна тајна на седници на органите на управување и раководење на Друштвото не се смета за повреда на деловна тајна ако таквото соопштување е услов за нормално извршување на нивните права и обврски.

(2) Лицето што ги соопштува податоците што се дефинирани како деловна тајна е должно на органот да ги предупреди дека тие податоци и информации се деловна тајна, а членовите на органот се должни таквите податоци и информации да ги чуваат како деловна тајна.

Член 192

(1) Документите и информациите што се дефинирани како деловна тајна се чуваат одвоено од другите податоци и информации на Друштвото и задолжително на видливо место се означуваат со зборовите Деловна тајна.

Член 193

(1) Во случај кога лицето на раководно место и лице кое располага со рецептурите за производите ја прекрши забраната за чување на деловна тајна се разрешува од раководното работно место е основ за престанување на работниот однос.

(2) Лице од предходниот став на овој член одговара и кривично, а на Друштвото е должно целосно да му ја надомести материјалната штета.

XVIII. КОНКУРЕНТСКИ ЗАБРАНИ

Член 194

(1) Раководните работници и другите вработени, не смеат да склучуваат договори и да извршуваат активности за своја или за туѓа сметка со кои ќе му нанесат директна штета на Друштвото, ќе создадат или ќе поттикнат нелојална конкуренција.

Член 195

(1) Раководните работници и вработените во фирми и претставништва во странство формирани од страна на Друштвото или во странски фирми во кои Друштвото има сопственост над 20% во структурата на капиталот како и членовите на нивните семејства, сопружници, родители, и деца не смеат да бидат сопственици или соработници на фирми со странската земја од иста дејност со Друштвото.

(2) Раководните работници и вработените како и нивните семејства (сопружници, родители и деца) од став 1 на овој член треба да ја познаваат правната рамка на делување на претпријатијата во својата земја и за сите промени на правната регулатива со кои се ограничува или смалува конкурентската способност на Друштвото и неговите организациони делови, навреме да го известуваат Одборот на директори на Друштвото.

(3) Одборот на директори во фазата на формирање на фирми или организациони делови во странски земји или подоцна, може да побара од раководните работници и вработените банкарски гаранции за вложениот капитал или хипотеки на личен имот во висина на вложувањата во ново формираната фирма или претставништво.

(4) Одборот на директори е должен, врз основа на Законодавството на земјата во која се отвора фирма или претставништво во сопственост на Друштвото или со мешан капитал, со основниот акт или со посебни правилници да се уредат прашањата за нелојалната конкуренција и заштитата на вложувањата.

(5) Затајување или запоставување на битни информации од страна на раководните лица во фирмата или претставништвото во странство со кои би се ограничила конкурентската способност на Друштвото или би се поттикнала нелојална конкуренција од други, е доволен услов за прекинување на работниот однос и барање на надомест на штета.

Член 196

(1) Раководните работници и другите вработени, како и членовите на нивните семејства (сопружници, родители и деца) не смеат да формираат друштва или да постанат партнери или акционери во друштва со иста или слична дејност на дејноста што се извршува во Друштвото, без знаење и одлука на Одборот на директори, поради потенцијална опасност од нелегален пренос на знаења и на тој начин создавање на конкурентски предности за тие друштва.

(2) Сопствениците на акциите и вработените нема да основаат друштва или да пристапуваат на друштва без знаење и одлука на Одборот на директори, кои имаат дејност што нелојално ја конкурира дејноста на Друштвото или со таквите свои акти би поттикнале нелојална конкуренција и штети за Друштвото.

(3) Раководните работници и другите вработени не смеат да бидат членови на органи или да работат кај конкуренцијата без знаење и одлука на Одборот на директори, или на било кој друг начин да ги кршат одредбите на овој Статут за деловна тајна и заштита од Закони на нелојална конкуренција.

(4) Одборот на директори за констатираното кршење на овие одредби може да бара надомест на штета и прекинување на работниот однос .

Член 197

(1) Сите акционери и вработени во Друштвото се должни да го известуваат Одборот на директори за намерите да основаат претпријатие кое ќе врши конкурентска дејност на дејноста на Друштвото.

(2) Одборот на директори на секоја јавно прокламирана намера треба писмено да се изјасни.

(3) Непочитувањето на писменото мислење на Одборот на директори ќе се смета за кршење на одредбите од овој Статут.

(4) Неизвестувањето на Одборот на директори за намерата основање на Друштвото или основање без известување претставува тешка повреда на работните обврски.

Член 198

(1) Прекршување на забраната на конкуренција од членовите 194, 195, 196 и 197 на овој Статут е материјален услов за разрешување на раководно или друго лице од должноста, барање на надомест на штета и за престанување на работниот однос на вработен во Друштвото.

XIX. ОПШТИ АКТИ И УРЕДУВАЊЕ НА ОДНОСИТЕ ВО ДРУШТВОТО

Член 199

(1) Односите во Друштвото се уредуваат со Статутот и со Правилниците, со кои се уредуваат општи прашања.

(2) Собранието на Одборот на директори може да донесува деловници со кои се уредува начинот на нивната работа и одлучување, како и други општи акти.

(3) Работните односи се уредуваат со Колективен договор на ниво на Друштвото (работодавец) кој го донесува Одборот на директори.

Член 200

(1) Сите правилници за уредување на односите во Друштвото ги носи Одборот на директори на Друштвото.

(2) Кои и какви правилници ќе се носат, одлучува Одборот на директори.

Член 201

(1) Сите акти во Друштвото мора да бидат во согласност со Статутот на Друштвото.

(2) Во согласност со овој Статут мора да бидат и сите одлуки што ги донесуваат поединци или органи на сите нивоа во организационата структура на Друштвото.

(3) Актите и одредби од акти што се во спротивност со Статутот, не можат да се применуваат.

Член 202

(1) Измените и дополнувањата на актите на Друштвото се вршат на начин и по постапка според која биле донесени.

Член 203

(1) Органите на Друштвото може, доколку тоа објективните услови го налагаат, одреден акт или негови делови во согласност со Закон, да ги прогласи за деловна тајна.

Член 204

(1) Актите на Друштвото влегуваат во сила осмиот ден по нивното објавување.

(2) Објавувањето на актите се врши на огласна табла на Друштвото.

(3) Во актот може да се утврди, во согласност со Закон, актот во целост или само негови одделни одредби да може да имаат повратно дејство само доколку тоа го допушта природата на односите што се утврдуваат со тој акт.

Член 205

(1) Толкување на актот врши органот што го донесол.

(2) Актот за толкување на актите се објавува на начин на кој се објавуваат актите.

Член 206

(1) Друштвото е должно на акционерите, односно на нивните застапници да им овозможи достапност заради увид во Статутот и во другите акти на Друштвото.

(2) Акционер, односно застапник или вработен, може на свој трошок да врши препис на општ акт или на негов дел.

(3) На акционерите, односно на нивните застапници им се даваат на увид и актите што се ставени под режим на чување како деловна тајна на Друштвото.

(4) Одговорното лице, пред моментот на ставање на увид на актот, има обврска да ги предупреди акционерите кои вршат увид во актот кој е прогласен за деловна тајна на Друштвото, за обврската што ја имаат да ги чуваат сознанијата од актот како деловна тајна.

XX. ПРОМЕНА НА ОРГАНИЗАЦИОНИОТ СТАТУС НА ДРУШТВОТО

Член 207

(1) Друштвото може да изврши статусни промени без ликвидација врз основа на одлука на Собранието на Друштвото.

(2) Како статусни промени се сметаат претворање на Друштвото во Друштво со ограничена одговорност или холдинг компанија.

(3) Собранието на Друштвото донесува посебен правилник за начинот на донесување на одлуката за статусните промени на Друштвото.

Член 208

(1) Друштвото може да формира Друштво кое ќе биде под негова контрола врз основа на елаборат за економската оправданост од формирањето.

(2) Со актот за формирање на новото Друштво се уредува начинот на управувањето со новото Друштво.

XXI. ВРЕМЕТРАЕЊЕ И ПРЕСТАНОК НА ДРУШТВОТО

Член 209

1) Друштвото е формирано да работи на неопределено време.

Член 210

(1) Друштвото престанува кога Собранието на Друштвото ќе одлучи Друштвото да престане.

(2) Одлуката за престанување на Друштвото, Собранието на Друштвото ја донесува со двотретинско мнозинство од вкупниот број на гласови во Собранието.

(3) Врз основа на одлуката за престанување на Друштвото ќе се покрене постапка за ликвидација на Друштвото.

Член 211

(1) Друштвото може да престане и во случај кога :

1) е изречена мерка за забрана на вршење на дејноста на Друштвото, врз основа на одредбите од Законот,

- 2) престанат да постојат услови за вршење на дејноста на Друштвото, што претставува предмет на работење на Друштвото,
- 3) со правосилна одлука на судот се утврди ништавост на уписот на Друштвото во трговскиот регистар.

Член 212

- (1) Друштвото може да престане без ликвидација ако врз основа на одлука на Собранието на Друштвото се изврши спојување со друго Друштво, припојување кон друго Друштво или ако се подели на поголем број акционерски друштва.
- (2) Одлуката од првиот став на овој член се донесува со двотретинско мнозинство од вкупниот број на гласови во Собранието на Друштвото.
- (3) Друштвото престанува да постои во моментот на запишување во Трговскиот регистар на спојувањето, припојувањето, односно поделбата на Друштвото.

Член 213

- (1) Друштвото престанува да постои по спроведување на стечајна постапка и ликвидација.
- (2) Остатокот од ликвидационата маса, по намирувањето на обврските кон доверителите, ќе им се подели на акционерите сразмерно на бројот на акциите што ги поседуваат.

XXII. ПОСТАПКА ЗА ИЗМЕНА НА СТАТУТОТ

Член 214

- (1) Статутот може да биде изменет врз основа на покренување на иницијатива за измена на Статутот.
- (2) Иницијатива за измена на Статутот може да поднесе:
  - 1) Одборот на директори, и
  - 2) Акционерите кои имаат најмногу една десеттина од вкупниот број на акции со право на глас. Иницијативата во форма на амандмани се доставуваат до Одборот на директори.
- (3) Во иницијативата се нагласува видот и нормативниот изглед на измената. Видот на измената треба да биде писмено образложен.
- (4) Одборот на директори на Друштвото ја разгледува измената и донесува свое мислење во сите случаи кога тој не е подносител на предлогот.

Член 215

- (1) Одборот на директори може да ја прифати или одбие иницијативата за измена на Статутот.
- (2) Ако Одборот на директори ја прифати иницијативата за измена на Статутот, формира посебна работна група што ќе го подготви нацртот на измената и дава писмена насока за изработка.
- (3) Ако Одборот на директори ја одбие иницијативата за измена е должен до предлагачот да му остави писмено образложение.
- (4) Образложението од предходниот став на овој член се доставува и до Собранието на Друштвото на првата наредна седница.

Член 216

- (1) Предлогот за измена го утврдува Одборот на директори.

(2) Собранието одлучува за измените на Статутот според одредбите на овој Статут кои се однесуваат на донесување на Статутот.

(3) Одборот на директори има овластување да врши измена на Статутот кога измената се темели врз основа на полноважно донесена одлука.

XXIII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 217

(1) Одлуката за измени на Статутот ја донесува Собранието.

(2) Одлуката за измена на Статутот се усвојува со мнозинство на гласови од вкупниот број акции со право на глас претставени на собранието.

(3) Собранието со одлуката за измена на Статутот го овластува Одборот на директори да подготви пречистен текст на Статутот во којшто се внесуваат измените извршени со одлуката за измени на Статутот, како и одредбите од одлуките кои имаат карактер на одлука за измена на Статутот утврдени со Закон.

(4) Измените на Статутот влегуваат во сила со денот на донесувањето на одлуката за измена на Статутот.

Член 218

(1) Пренесеното управувачко право пред донесувањето на Статутарната одлука за измени и дополнување на Статутот, продолжува и натаму.

Член 219

(1) Составен дел на овој Статут е и записникот од седницата на Собранието на Друштвото на која се усвојува Статутарната одлука, како и Одлуката за усвојување на Статутарната одлука за измени и дополнувања на Статутот.

Одбор на директори
Претседател
Дипл.инг. Симон Наумоски